

Förstudie inom
Tryckeritjänster 2016
96-63-2014

Sammanfattning

Det nuvarande statliga ramavtalet inom området Tryckeritjänster har löpt sedan 2012 och kan användas av samtliga myndigheter som omfattas av den statliga inköpssamordningen. Detta ramavtal löper ut den 14 februari 2016 och som underlag för beslut huruvida en ny upphandling ska göras på området har Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet initierat denna förstudie.

Syftet med förstudien är att samla information och kunskap om pågående utveckling inom området samt vilka behov som avropande myndigheterna har. Förstudien ska även belysa förutsättningarna för en upphandling inom området och ange inriktning samt omfattning.

Under förstudien har informationsinsamling skett genom enkätutskick till statliga myndigheter. Därtill har möten hållits med representanter ifrån ett antal avropande myndigheter, leverantörer, en miljöorganisation samt en branschorganisation.

Det nuvarande ramavtalet omsätter i genomsnitt ca 70 miljoner SEK årligen och används av över 40 olika myndigheter. Avtalet har enligt avropande myndigheters utsago fungerat tillfredsställande och inga större förändringsbehov har identifierats under datainsamlingen.

Tryckeribranschen har under de senaste decennierna befunnit sig i ett tillstånd av vad som kännetecknar en ”mogen marknad” där de större aktörerna tidigare kunnat definieras som ”kassakor” i en BCG-matris¹. Sedan digitaliseringstrenden slog igenom på allvar har dock branschen förändrats. Branschens historiska kärnverksamhet, papperstryck, har minskat i takt med papperskonsumtionen – sedan 2007 har papperskonsumtionen för skriv- och tryckpapper minskat med drygt 40 %². Aktörerna på marknaden har därför behövt förändra sina affärsmodeller för att anpassa sig till den minskade papperskonsumtionen, vilket har lett till att ”tryck” idag är mer av en tjänst än en vara.

Denna ”tjänstifiering” innebär att tryckerierna idag erbjuder print-on-demand, grafisk konsultation, layoutarbete, lagerhållning, distribuering och administration (fakturerings, kundkontakt etc.). Det nuvarande ramavtalet påbörjade en anpassning till denna branschförändring, vilket har lett till att avtalet idag är väldigt brett.

De flesta av varorna och tjänsterna har avropats relativt frekvent, den enda produktkategori som genomgående haft en väldigt låg avropsfrekvens är miljöprodukterna (inklusive möjligheten att klimatkompensera sin beställning).

Projektet har funnit att det finns ett behov av ett statligt ramavtal inom området och rekommenderar att en upphandling genomförs.

Förstudierapporten är framtagen av:

Niklas Björns

Birgitta Engström

¹ En matris skapad av Boston Consulting Group för att visuellt illustrera olika företags positioner i förhållande till marknadsandel och marknadens tillväxtgrad. En kassako har en stor andel av en marknad med låg tillväxtgrad.

² ”Hur går det för infomediaföretagen?”, Halvårsstatistik juni 2013, grafiska företagens förbund

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	0
1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund till förstudien.....	1
1.2 Mål med förstudien.....	1
1.3 Omfattning och avgränsningar i förstudien.....	1
1.4 Målgrupp.....	2
1.5 Metod för förstudien	2
2 Föregående upphandling	3
2.1 Upphandlingsform och tidpunkter för anbudsgivning, tilldelning och avtalsstart 3	
2.2 Syftet med upphandlingen	3
2.3 Beskrivning av ramavtalsområdet mm.....	3
2.4 Traditionella tryckeritjänster.....	4
2.5 Avgränsning för nuvarande ramavtal.....	5
2.6 Beräknad omsättning	5
2.7 Kvalitetskrav i upphandlingen.....	6
2.8 Miljökrav i upphandlingen	6
2.9 Upphandlingens omfattning.....	7
2.9.1 Huvudsakliga produktioner/tjänster:.....	7
2.9.2 Miljömärkta produkter:.....	8
2.9.3 Tillkommande tjänster och produkter:.....	9
2.9.4 Ytterligare beskrivning av Tillkommande tjänster och produkter	10
2.10 Leverantörskvalificering, krav och utvärdering	15
2.10.1 Antal anbudsgivare och formella krav	15
2.10.2 Kvalificering av anbudsgivare	15
2.10.3 Utvärdering	16
3 Nuvarande ramavtal.....	19

3.1	Avtalens löptid.....	19
3.2	Avropsordning.....	19
3.2.1	Takpriser.....	19
3.2.2	Utvärdering vid förnyad konkurrensutsättning.....	20
3.3	Antagna ramavtalsleverantörer.....	20
3.4	Försäljningen på ramavtalen	22
3.4.1	Total omsättning på ramavtalet	22
3.4.2	Omsättning per ramavtalsleverantör	24
3.4.3	Omsättning per produktområde/tjänsteområde.....	26
3.4.4	Administrativ avgift	27
3.4.5	Revision	28
3.5	Ramavtalsanvändare.....	29
3.6	Avstegsanmälan.....	30
3.7	Förvaltning av ramavtalet	33
3.7.1	Synpunkter och erfarenheter från förvaltningen.....	33
3.7.2	Viktiga händelser	33
3.7.3	Synpunkter på ramavtalen	33
4	Informationsspridning av ramavtalen	34
5	Behovsundersökning.....	34
5.1	Behovet	34
5.2	Myndighetsenkät	35
5.2.1	Användning av nuvarande ramavtal	35
5.2.2	Avropade tjänster	35
5.2.3	Avropade tillkommande tjänster	35
5.2.4	Nöjdhet	35
5.2.5	Svårt eller lätt att göra avrop	35
5.2.6	Förslag på ytterligare tjänster eller övriga förbättringar.....	36
5.3	Möte med myndigheter.....	36

5.3.1	Om referensgruppsmöten.....	36
5.3.2	Erfarenheter ifrån nuvarande ramavtal	36
5.3.3	Förslag på utveckling och förbättring inför nästa ramavtalsperiod.....	39
5.3.4	Övriga synpunkter.....	39
6	Marknadsundersökning.....	41
6.1	Marknaden.....	41
6.2	Möte med ramavtalsleverantörer.....	42
6.2.1	Om leverantörsmöten	42
6.2.2	Marknadens utveckling/Trender.....	42
6.2.3	Användandet av miljöcertifieringar och miljöprodukter	42
6.2.4	Ramavtalets produktutbud.....	43
6.2.5	Generella synpunkter på det nuvarande ramavtalet.....	43
6.3	Möte med övrig leverantör	44
6.3.1	Om leverantören.....	44
6.3.2	Mötets viktigaste frågor.....	44
6.4	Möte med branschorganisation Grafiska företagens förbund	45
6.4.1	Om branschorganisationen	45
6.4.2	Mötets viktigaste frågor.....	45
7	Hållbarhet.....	46
7.1	Möte med branschorganisation Svanen.....	46
7.1.1	Om branschorganisationen	46
7.1.2	Svanen-märkning.....	46
7.1.3	Svanen-märkt produkt och papper.....	47
7.1.4	Motsvarigheter	47
8	Andra upphandlingar inom området.....	47
9	Elektroniska anbud	52
10	Säkerhet.....	53
11	E-beställningar	53

12	Rekommendation	54
13	Källförteckning	56
13.1	Möten med myndigheter.....	56
13.2	Möten med leverantörer, Branschorganisationen och Svanen.....	56
13.3	Enkätutskick till myndigheter	57
13.4	Referenslitteratur och andra källor	57
14	Bilaga	57

1 Inledning

1.1 Bakgrund till förstudien

Förstudien är genomförd av Statens inköpscentral och omfattar Tryckeritjänster.

Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet övertog från och med den 1 januari 2011 ansvaret för upphandlingsverksamheten inom den statliga inköpssamordningen. Detta innebär att Statens inköpscentral har som uppdrag att ingå ramavtal för varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter.

Enligt förordning (1998:796) om statlig inköpssamordning ska det finnas ramavtal eller andra gemensamma avtal som effektiviserar upphandlingarna för varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta, i stor omfattning eller som uppgår till stora värden.

1.2 Mål med förstudien

Syftet med förstudien är att samla information och kunskap om pågående utveckling inom området samt om vilka behov som myndigheterna har. Förstudien ska även belysa förutsättningarna för att en upphandling inom området ska genomföras. Målet är att arbeta fram ett underlag som kan ge stöd inför ett eventuellt arbete med att ta fram ett förfrågningsunderlag.

Samtliga rekommendationer som lämnas i samband med denna förstudie kan komma att prövas på nytt, ändras och anpassas i en kommande upphandling då ny information kan tillkomma och förutsättningar kan ändras med tiden.

1.3 Omfattning och avgränsningar i förstudien

Syftet med förstudierapporten har inte varit att ta fram en kravspecifikation till en kommande upphandling, och således är eventuella krav som kan ställas endast beskrivna på en övergripande nivå. Förstudierapporten beskriver nuläge och erfarenheter av användningen av ramavtalen inom området. Den innehåller avropande myndigheters och leverantörers synpunkter på det nuvarande ramavtalet samt deras förslag rörande upplägg av en eventuellt kommande upphandling. Därtill innefattar förstudierapporten en analys av myndigheters behov och marknadens utbud.

Ramavtalen inom detta område kan i dag användas av statliga myndigheter samt stiftelser och andra organisationer med anknytning till staten.

Kommuner och landsting har således inte rätt att avropa från de statliga ramavtalen på detta område.

1.4 Målgrupp

Förstudien riktar sig till berörda personer inom Statens inköpscentral och de myndigheter som avropar från ramavtalet samt de leverantörer och branschorganisationer på området som är intresserade av en eventuellt kommande upphandling.

1.5 Metod för förstudien

Förstudiearbetet har utförts i enlighet med Statens inköpscentrals projektstyrningsmetodik. Den innefattar:

- initiering av projektet med definition av projektets huvudsakliga mål i form av ett projektdirektiv
- detaljerad planering, d v s en projektbeskrivning och planering av projektets aktiviteter
- genomförande som omfattat informationsinsamling, analys och författande av förstudierapporten
- leverans av förstudien med föregående kvalitetssäkring.

Informationsinsamlingen till förstudien har skett genom att en enkät har skickats ut till avropande myndigheter innehållande frågor kopplade till det nuvarande ramavtalet och till utformningen av en eventuellt kommande upphandling. Därtill har en referensgrupp med deltagare från olika avropande myndigheter bidragit med värdefull information och synpunkter. Även andra myndigheter har inkommit med synpunkter under förstudien.

Vidare har projektgruppen haft möten med ramavtalsleverantörer för att få deras syn på det nuvarande ramavtalet och diskutera upplägg av en eventuellt kommande upphandling. Ett möte har även genomförts med en leverantör som idag inte finns på något statligt ramavtal.

Två andra intressenter, Svanen samt Grafiska företagens förbund, har under separata möten bidragit med synpunkter.

Möte har hållits med ansvarig ramavtalsförvaltare från Statens inköpscentral.

Det kommer att göras en samlad bedömning av all information som inkommer i förstudien för att på så sätt undersöka hur en upphandling ska

utformas på bästa sätt. Det kan innebära att förslag från enskilda intressenter inte alltid kan beaktas vid utformningen av en eventuell kommande upphandling.

2 Föregående upphandling

2.1 Upphandlingsform och tidpunkter för anbudsgivning, tilldelning och avtalsstart

Den föregående upphandlingen genomfördes enligt ett öppet förfarande och som tilldelningsgrund användes ekonomiskt mest fördelaktiga. Förfrågningsunderlaget publicerades den 27 juni 2011 och sista anbudsdag var den 6 september 2011. Tilldelningsbeslut meddelades den 9 januari 2012. Ramavtalen började gälla från och med den 15 februari 2012³.

2.2 Syftet med upphandlingen

Syftet med upphandlingen var att kunna erbjuda offentlig förvaltning ramavtal som tillgodoser behov av såväl traditionella tjänster för tryckning av bl.a. böcker, foldrar, broschyrer m.m. som nya moderna tjänster. Dessa tjänster ska t. ex. kunna möjliggöra mer effektiva och tidsbesparande arbetssätt för kommunikatörer/informatörer och handläggare i närliggande funktioner, samt utgöra mer kostnadseffektiva lösningar än de mer traditionella.

De traditionella tryckeritjänsterna inkluderar även bl.a. prepressarbeten, ateljétjänster såsom layout- och formgivningsarbeten, bildbehandling m.m.

2.3 Beskrivning av ramavtalsområdet mm

I förstudien, som genomfördes innan upphandlingen av Tryckeritjänster startades under våren 2011, blev det uppenbart att en del förändringar och tillägg behövde göras för att ramavtalet skulle motsvara kommande behov.

Tjänsten tryckning av tabloider/broadsheet⁴ infördes i ramavtalet. Andra nyheter var att det tillkom ett antal ”Tillkommande tjänster” som innebär att flera av de antagna tryckerierna kan tillhandahålla tjänster som innebär besparingar både i tid och kostnader för myndigheter samtidigt som

³ De tidigare ramavtalen för tryckertjänster respektive tidningsoffset löpte från oktober 2007 fram t.o.m. mitten av oktober 2011 respektive i november 2011.

⁴Denna tjänst ingick tidigare i det dåvarande separata ramavtalet för Tidningsoffset.

kommunikatörer/informatörers arbete underlättas och ger en bättre överblick i produktionsflödet.

2.4 Traditionella tryckeritjänster

Ramavtalsområdet Tryckeritjänster har i allt väsentligt bibehållit sitt innehåll och omfattning för att kunna tillgodose behovet av att avropa och erhålla leveranser av mer traditionell tryckning av:

- böcker (hård- och mjukbundna)
- broschyrer (inkl. magasin)
- foldrar; ”statligt tryck”
- informations- presentations- och displaymaterial
- rapporter
- kataloger (lim- och metallhäftade)
- kuverttryck
- kopiering/printning
- prepress-, skanning och ateljétjänster, samt
- visitkort brevpapper/korrespondenskort affischer m.m.

Det blev mer tydliggjort på ramavtalet, genom en tydligare prisbild, att även följande kan avropas och beställas⁵:

- Tryckning och ibladning av tidningar/magasin (tabloider/broadsheet).
- Variabeltryck (variabeldata med personifierat tryck som riktar sig direkt till den det berör).
- Tryckning av självhäftande etiketter och dekaler.
- Vid kuverttryckning kan även beställas adressering och matchning.
- Möjlighet att avropa lagringsutrymme.

⁵ Samtliga av de uppräknade tryckssaksproduktioner har varit möjliga att beställa även från det tidigare ramavtalet, men i takt med att efterfrågan på dessa tjänster utvecklades under den tidigare ramavtalsperioden lades de även in i den mer traditionella trycksaksproduktion som efterfrågas.

- Tryckning av storformat.
- Tryckning av kompletta pärmar (se även tillkommande tjänster).
- CD-bränning/USB-lagring, tryckning av logotype på USB-minne.
- Tryckning av roll-ups (se även tillkommande tjänster).

Det finns, liksom tidigare, en möjlighet att begära pris för tryckning av en angiven volym av föjandeupplaga, men det är nu också möjligt att efterfråga en s.k. POD-lösning. Förkortningen POD (Print-On-Demand) innebär en mer kostnadseffektiv lösning för de myndigheter som önskar trycka nya upplagor av böcker, broschyrer m.m. i takt med den efterfrågan som finns. Lösningen innebär också att tryckeri och kund kan samarbeta och utveckla internetbaserade lösningar för tryckning, lagerhantering och distribution förutsatt att en konkret avropsförfrågan för tjänsten görs.

2.5 Avgränsning för nuvarande ramavtal

Ramavtal som erbjudit grafisk tryckning i någon form framkommer nedan.

- Allmänt kontorsmateriel⁶: tryckning var i detta tidigare ramavtal avgränsat till tryckning på pennor, konferensmaterial och almanackor.
- Ramavtalet för Profil- och presentartiklar: erbjuder tryck på kläder och presentartiklar (give-aways).

2.6 Beräknad omsättning

Den totala omsättningen på de tidigare ramavtalen för tryckeritjänster och tidningsoffset uppgick t o m Q4 2010 till 355 MSEK varav ramavtalet för tidningsoffset svarade för cirka 2 MSEK. Årlig total omsättning för tryckeritjänster har under de tre senaste åren varit från 105 MSEK till 114 MSEK. Omsättningen mellan åren 2009 och 2010 ökade med cirka 8 %. Ramavtalet beräknades ha en omsättning på ca 465 MSEK under en fyraårsperiod.

⁶ Det förekommer ingen tryckning enligt det nuvarande ramavtalet för Allmänt kontorsmaterial.

2.7 Kvalitetskrav i upphandlingen

Kvalitetskrav i upphandlingen ställdes avseende bl.a. att:

- leverantörerna ska tillämpa någon form av miljöledningssystem⁷, antingen ett eget miljöledningssystem baserat på ISO 9001, eller att man ska inneha ett ISO 9001-certifikat.
- leverantörerna bör ha ett certifierat kvalitetssystem för tryckkvalitet enligt standarden ISO 12647-2⁸.
- det i samband med avrop på ramavtalet är möjligt att använda sig av ”provtryck” för att avgöra vilken leverantör som ska anlitas för en mer krävande produktion.
- det i upphandlingen har ställts krav på papperskvalitet.
- ”Statligt tryck” ska tryckas på åldringsbeständigt papper om det ska lämnas pliktexemplar¹, enligt förordning SFS 1991:1736. Gäller inte för riksdagen och dess myndigheter, eller om Riksarkivet medger undantag.
- Standarden för åldringsbeständigt papper ska uppfyllas enligt SS-EN ISO 9706.
- Möjlighet att begära tryckning på Svensk Arkivpapper ska finnas. Standard enligt SS ISO 11108 ska då uppfyllas.

2.8 Miljökrav i upphandlingen

Miljökrav i upphandlingen ställdes avseende bl.a.:

- att leverantörerna ska tillämpa någon form av miljöledningssystem⁹, antingen ett eget baserat på ISO 14001, eller att man ska inneha ett ISO14001-certifikat.
- krav på anslutning till REPA-registret (producentansvar för förpackningar) har ställts i upphandlingen, liksom att kravet på konstruktion av förpackningar uppfyller standarderna EN 13428 – 134 32 eller likvärdigt.

⁷ Samtliga antagna leverantörer uppfyller kravet.

⁸ Samtliga antagna leverantörer kan tillgodose kravet på en kvalitetsstandard som följer ISO 12647-2 eller motsvarande.

⁹ Samtliga antagna leverantörer uppfyller kravet.

- att samtliga leverantörer, har möjlighet att ta emot avrop för miljömärkta produktioner. Varje ramavtalsleverantör kan antingen i egen regi eller via en/ flera godkänd (-a) underleverantör (-er) genomföra tryckningar som är baserade på miljökraven enligt Nordisk Miljömärkning, Svanen 4.4. Giltiga licenser har redovisats. Krav finns också på att den nya versionen (5) ska uppfyllas så snart denna trädde i kraft.
- att det är möjligt att i samband med avrop ställa krav på ”hållbar utveckling” genom leverantörs anslutning till t ex FSC/PEFC.

2.9 Upphandlingens omfattning

Under punkterna 2.9.1 – 2.9.4 nedan och prisbilagorna till förfrågningsunderlaget¹⁰ framgår de produkter/tjänster som angavs i förfrågningsunderlaget.

2.9.1 Huvudsakliga produktioner/tjänster:

Tryck av:

- Böcker (mjuk- och hårdband)
- Broschyrer (inklusive magasin)
- Foldrar
- ”Statligt tryck”
- Informations-, display- och presentationsmaterial
- Rapporter
- Kataloger (lim- eller metallhäftade)
- Visitkort, kuvert, brevpapper, korrespondenskort och liknande
- Tidningar (inklusive tabloid och broadsheet)
- Självhäftande etiketter och dekaler
- Variabeltryck (variabeldata med personifierat tryck som riktar sig direkt till den det berör).

¹⁰ Se FFU bilagor 1-3 priskorgar 1-3 för ytterligare produkter/tjänster som utvärderades.

Följande tjänster kan, i olika omfattning, ingå i en tryckprocess:

Prepress: repro-/prepressarbete

Skanning, provtryck, bildbehandling, retusch, färghantering, bildanpassning till tryck och andra publiceringsformer, CD-bränning och USB-lagring.

”Ateljé”-tjänster

Layout- och formgivningsarbete, bildbehandling, retusch, originalframtagning med grafisk profil som grund (utan koppling till om tryckning sker eller inte).

Efterbehandling

Bigning, skärning, falsning, bindning och häftning. Även laminering, lackning, specialhäftning och stansning.

Packning, lagerhållning och distribution

Plock- och packtjänster, adressering, lagring och distribution av tryckt och annat marknads- och informationsmaterialmaterial.

Kopieringstjänster

Inklusive ritningskopiering, fotokopiering och pärmproduktion.

2.9.2 Miljömärkta produkter:

Tryck av¹¹:

- Böcker, mjukband
- Broschyrer (inklusive magasin)

¹¹ Ytterligare trycksaksprodukter kan miljömärkas än de som anges i dessa exempel, se punkt 2.2.1 ”Miljömärkta produkter” i ”Vägledning Tryckeritjänster” (ändrad 2022-06-28).

- Foldrar
- Informations-, display- och presentationsmaterial
- Rapporter
- Kataloger (limhäftade).

2.9.3 Tillkommande tjänster och produkter:

1. Expo/utställningssystem, inklusive roll-ups och vepor.
2. Systemstöd/webbtjänster/Print-on-demand:
 - Mediabank med beställningsfunktion för alla typer av bilder, dokument, trycksaker och annat lagerfört material.
 - Mallproduktion (t.ex. visitkort, produktblad, annonser o.s.v.).
 - Projekt- och planeringsverktyg.
 - Systemimplementering med Beställarens webbgränssnitt.
 - Digital arkivering av projekt och dokument.
 - Pärmproduktion.
3. Beräkning av trycksakers miljöpåverkan och verktyg för klimatkompensation.
4. Grafiska konsulttjänster t ex effektivisering av arbetsflöden, färghantering etc.
5. Säkerhetstryck (enligt speciella förutsättningar)
6. Digital publicering
7. Cross Media
8. E-handel

2.9.4 Ytterligare beskrivning av Tillkommande tjänster och produkter

Nedan redogörs mer utförligt för de tjänster som innefattas av Tillkommande tjänster och produkter.

Expo/utställningssystem, inklusive roll-ups och vepor

Produkter och tjänster som behövs när en beställande myndighet ska skapa någon form av utställning/monter för till exempel en mässa. Det kan vara allt från enklare diskar och roll-up-system till mer avancerade montrar och storformatutskrifter. Både produkter och tjänster ryms inom detta område. Här ingår även vepor i olika format för t ex fasader och ställningar.

Systemstöd/webbtjänster/Print-on-demand

Med print-on-demand menas att olika typer av material lagras digitalt och trycks först när det efterfrågas av kunden. Det finns många olika varianter, men de vanligaste innebär att till exempel visitkort, korrespondenskort och andra kontorstrycksaker beställs av Beställaren i ett webbgränssnitt. Vinsten är sänkta kostnader på grund av mindre manuell hantering, färre fel/misstag, samt snabbare leveranser. Dessutom undviker man att gamla trycksaker ligger på lager och aldrig används. Innehållet uppdateras istället inför varje enskild tryckning.

Systemstöds- och webbtjänsterna avropas troligen mest av de myndigheter/organisationer som har ett mer långsiktigt leveransavtal med någon av leverantörerna på ramavtalet. Leverantören ska på begäran kunna beskriva vad man erbjuder, på vilket sätt och med vilken kompetens man tillhandahåller det som de har antagits för.

- **Mediabank med beställningsfunktion för alla typer av bilder, dokument, trycksaker och annat lagerfört material.**

Mediabanken är en central plats för lagring av digitala bilder, dokument och marknads- och informationsmaterial. Det huvudsakliga syftet är att förenkla hanteringen av material – att lagra, söka, beställa och distribuera bilder, dokument och annat material mellan användare. Tjänsten kan i huvudsak innehålla följande funktioner:

- Administration och åtkomst via webbaserat gränssnitt som kan anpassas till Beställarens grafiska profil.

- Dokument och bilder ska indexeras automatiskt samt kunna tilldelas egna informationsblock, s.k. metadata (exempelvis information om bildrättigheter och fotograf för bilder). Det ska också vara möjligt att skapa en mappstruktur för att underlätta sökning. Sökresultatet ska kunna visas som en lista eller med så kallade tumnagelbilder.
 - Mediabanken ska vara sökbar.
 - Enkelt att direkt ladda ner olika versioner av bilder och dokument.
 - Enkelt att göra beställningar av dokument och material.
 - I det fall när material beställs från lager ska funktion för lagersaldo och lagerbevakning (varna när material är på väg att ta slut på hyllan) finnas.
 - Adresser för eventuell distribution ska hanteras vid beställning/avrop.
 - Vid beställning ska det finnas möjlighet till separat leveransadress och faktureringsadress.
 - Alla typer av dokumentformat ska kunna lagras, t.ex. PDF, JPG, TIF, EPS, PNG, XLS, DOC, PPT etc.
 - Olika användare ska kunna ha olika rättigheter i Mediabanken. Varje dokument ska kunna tilldelas en nivå som gör det tillgängligt till olika användare.
 - Tillfälliga användare ska t.ex. kunna tilldelas åtkomst endast till vissa delar av Mediabanken.
 - Arkivering av dokument som inte längre är aktiva – tillgängliga endast för administratörer.
-
- **Mallproduktion**

Standardiserade trycksaker kan idag produceras direkt av Beställaren utifrån färdiga mallar. Visitkort, korrespondenskort, produktblad, broschyrer och annonser är exempel på sådana produkter. Mallarna är ofta lagrade i Mediabanken med tillhörande funktioner för hantering, beställning och leverans. Huvudsakliga funktioner:

- Enkelt skapa mallar för nya trycksaker.
- Varje mall kan ha ett eller flera fält som kan fyllas i av Beställaren.
- Möjlighet att skicka beställning via ett godkännandeförfarande hos Beställaren innan det skickas till tryckeriet.
- Relevanta uppgifter före beställning ska anges av Beställaren (t.ex. antal, leveransadress etc.).

- **Projekt- och planeringsverktyg**

För att hantera större produktioner krävs strikt projektledning för att hålla ordning och reda i projektet. Det är många inblandade parter både internt hos Beställaren (informatörer, projektledare, uppdragsgivare m.m.) och hos Beställarens leverantörer (som tryckeri, reklambyrå, fotograf, skribenter, konsulter m.m.). För att ha kontroll på alla resurser och uppgifter finns det speciella projekt- och planeringsverktyg för informations- och marknadsaktiviteter. Huvudsakliga funktioner:

- Skapa och följa upp projekt- och tidsplaner och uppgifter till deltagare.
- Dela och redigera projekt med alla inblandade.
- Dela och redigera dokument i grupp (som lagras och hanteras av mediabanken).

- **Systemimplementering med Beställarens webbgränssnitt**

Samtliga verktyg som beskrivs ovan ska kunna implementeras med Beställarens system som till exempel intranät och öppna webbplatser. Det grafiska gränssnittet ska kunna anpassas till Beställarens grafiska profil.

- **Digital arkivering av projekt och dokument**

Arkivering av digitalt material kan ske på olika sätt och på olika nivåer. Beroende på Beställarens behov kan en arkiveringstjänst avtalas för att lagra dokument och projektinformation på både kort och lång sikt.

- **Pärmproduktion**

Digitalt verktyg där Beställare kan skapa, administrera och beställa pärmar med flikar och innehåll. Pärmerna ”plockas ihop” i ett digitalt verktyg där användaren kan lägga till egna PDF-filer och flikar samt

andra funktioner som behövs för att skapa färdiga pärmar med innehåll. Detta kräver att allt innehåll finns i digital form. Vid beställning produceras pärmar i rätt antal och dessa kan innehållsmässigt anpassas till varje mottagare med variabelt tryck.

Beräkning av trycksakers miljöpåverkan och verktyg för klimatkompensation

Om Beställaren vill ska en specifik trycksaks miljöpåverkan kunna räknas ut med syfte att kunna dokumentera en trycksaks miljöpåverkan. En idag vanlig enhet är att detta anges som utsläpp av koldioxid men klimatpåverkan kan också mätas på andra sätt. Om Beställaren önskar ska också så kallad klimatkompensation kunna göras för den specifika produkten.

Grafiska konsulttjänster

Konsulttjänster kan levereras inom alla områden som berör grafisk produktion och publicering av information.

Det kan till exempel handla om:

- Framtagning och/eller effektivisering av arbetsflöden.
- Projekt inom färghantering för säkerställning av bildkvalitet.
- Framtagning av publiceringsflöden.

Gemensamt för tjänsterna är att det är ett arbete som syftar till att förbättra och/eller effektivisera Beställarens arbete med publicering av information eller samarbetet mellan Beställaren och leverantören. En eller flera kombinationer av olika kompetenser och erfarenheter behöver samverka beroende på Beställarens behov.

OBS! Det ska inte vara löpande produktioner.

Säkerhetstryck

Säkerhetstryck kan innebära två saker:

1. Produktion av sekretessbelagt material vilket bland annat innefattar att det finns processer och verktyg för säker överföring av digitalt material, samt

rutiner som förhindrar otillåten spridning av information under den tid Leverantören utför arbetet.

2. Trycktekniker som tillför specifika egenskaper till produkten som gör den svårare att förfälska.

Digital publicering

Digital publicering av material innefattar all typ av hantering och bearbetning av text, bild, rörlig bild och ljud som ska publiceras digitalt på till exempel webbsidor, i programvaror (Appar) eller andra digitala alternativ. Det kan vara helhetsprojekt där Leverantören utför allt arbete eller bara vissa delar av större projekt (till exempel anpassning av bilder för publicering på skärm).

Bläddringsbara PDF-filer är ett enklare alternativ för den Beställare som snabbt vill få ut sitt informationsmaterial på en webbsida. Även produktion av informations-Appar för så kallade läs- och surfplattor ryms inom Digital publicering.

Cross media

Verktyg och tjänster som gör det möjligt att kommunicera synkroniserat i olika medier som tryck, webb, e-post och sms. Samma information kan skickas i olika medier till olika mottagare enligt önskemål från mottagaren eller beroende på de kontaktuppgifter som finns.

Med Cross media avses synkroniserad kommunikation via tryck, webb, e-post och sms.

E-handel

System och tjänster för e-handel, t ex orderhantering, fakturering, transaktioner, kundreskontra, kundtjänst, lagerhållning, packning, distribution och returhantering.

Övriga webblösningar

Med övriga webblösningar menas att avropare kan ha andra funktioner inlagda såsom:

- Funktioner innan, under och efter beställning.
- Funktioner för support och statistik.

I webblösningen kan avroparen även få information om sina beställningar och leveranser. Kundanpassning kan göras så t.ex. att enbart avropande myndighets/enhetsurval av produkter/tjänster visas.

2.10 Leverantörskvalificering, krav och utvärdering

2.10.1 Antal anbudsgivare och formella krav

Vid anbudstidens utgång hade 19 anbud inkommit i upphandlingen. Samtliga anbudsgivare uppfyllde de formella kraven.

2.10.2 Kvalificering av anbudsgivare

Samtliga anbudsgivare uppfyllde ställda krav avseende juridisk ställning (förfrågningsunderlaget punkt 2.3.1), ekonomisk och finansiell ställning (förfrågningsunderlaget punkt 2.3.2), förmåga att utföra uppdraget (förfrågningsunderlaget punkt 2.4) samt kapitel 2.5 i förfrågningsunderlaget (Miljö- och kvalitetssäkring).

Ska-kraven som angavs i förfrågningsunderlaget under punkterna 3.1–3.5 uppfylldes av samtliga anbudsgivare.

En anbudsgivare, Publit Sweden AB (nedan Publit), uppfyllde inte kravet på att lämna priser i priskorgarna på sådant sätt som angetts i ska-krav punkt 3.6 (Pris) i förfrågningsunderlaget och enligt instruktioner för respektive priskorg. Publits anbud gick därför inte vidare till utvärdering.

Prisflikar som inte varit ifyllda bedömdes som att tjänsten inte tillhandahålls. Prisflikar som varit ofullständigt ifyllda har utvärderades inte.

18 anbudsgivare godkändes för utvärdering av priskorg 1 och priskorg 2 samt för ”Tillkommande tjänster – kapacitetsbredd/kvalitet”.

2.10.3 Utvärdering

Utvärdering i upphandlingen genomfördes enligt utvärderingsprincipen ekonomiskt mest fördelaktiga anbud med hänsyn tagen till nedanstående kriterier.

Kriterium 1: Pris (70 % viktning mellan kriterium 1 och 2)

Priskorg 1

Huvudsakliga produktioner och tjänster

Viktade slutprodukter i priskorgen.

Utvärdering av priser sker.

70 % (inbördes viktning mellan priskorgar)

Priskorg 2

Miljöprodukter

Viktade slutprodukter i priskorgen.

Utvärdering av priser sker.

30 % (inbördes viktning mellan priskorgar)

Priskorg 3

Tillkommande tjänster och produkter

Viktade slutprodukter i priskorgen.

0 % - Ingen prisutvärdering sker.

Priskorgarnas viktade värden summeras och viktas därefter mot kriterium 2 med 70 %.

Kriterium 2: Kapacitetsbredd och kvalitet (30 % viktning mellan kriterium 1 och 2)

Bredd på produkter och tjänsteutbud

Tillkommande tjänster och produkter

Utvärdering av beskrivningar Produkter, tjänster som ska prissättas framgår av Priskorg 3.

Maximal poäng 91

Inbördes viktning: 70 %

Kvalitetskrav

Tryckkvalitet enligt standarden ISO 12647-2

Oberoende certifiering = 1 poäng.

Egen beskrivning 1 poäng.

Inbördes viktning: 30 %

De viktade betygen summeras och viktas mot kriterium 1 med 30 %.

Utvärdering av priskorgar

Varje produktgrupp/flik utvärderades var för sig och viktningprocenten framgår av varje priskorg. De viktade priserna per produktgrupp summerades och totalsumman viktades därefter sett ur totalen mellan ingående kriterier enligt den procentsats som angivits ovan. Lägst offererat totalpris gavs betyg 5 och de övriga anbudens offererade priser tilldelades ett betyg i jämförelse med lägsta pris enligt nedan:

Lägsta offererade pris x 5 offererat pris.

För Tillkommande tjänster och produkter (6 st. områden) utvärderas beskrivningar av:

1. På vilket sätt och med vilket innehåll beskrivna tjänster och produkter kan tillhandhållas, samt vilka kompetenser som erbjuds?

0-3 poäng

2. Vilken nytta avroparna/kunderna kan ha av tillhandahållen tjänst/produkt?

0-2 poäng

3. Vad som krävs för att kunden ska kunna använda tjänsten, få tillgång till produkten? 0-1 poäng

4. Vad som i övrigt som kan gagna kunden och effektivisera ett produktionsflöde?

0-1 poäng

Observera!

Tillkommande tjänster och produkter utvärderas endast om de också är prissatta per grupp enligt nedan:

1. Expo/Utställningssystem 7 poäng

2. Systemstöd/webbtjänster/Print-on-demand 7 x 6 poäng

3. Beräkning av trycksakers miljöpåverkan och verktyg för klimatkompensation

7 poäng

4. Grafiska konsulttjänster 7 poäng

5. Säkerhetstryck (enligt speciella förutsättningar) 7 poäng

6. Digital publicering 7 poäng

7. Cross Media 7 poäng

8. E-Handel 7 poäng

Total poäng

91 poäng + 1 poäng för kvalitet = 92 poäng

Erhållna poäng viktas enligt ovan och enligt vad som anges i respektive priskorg.

Utvärderingen sker enligt följande:

Anbudets erhållna poängsumma x 5

Högsta erhållna poängsumma

1. Summan av priskorgarnas betyg (efter viktning) summeras med
2. Summan av de viktade betygen för kapacitet och kvalitet

Högsta möjliga betyg är 5.

3 Nuvarande ramavtal

3.1 Avtalens löptid

Ramavtalen, som började gälla från den 15 februari 2012, gäller till och med den 14 februari 2016.

3.2 Avropsordning

Avropsform är förnyad konkurrensutsättning¹², med möjlighet för myndigheter att teckna årsbaserade leveransavtal och/eller genomföra enstaka avrop.

3.2.1 Takpriser

Ramavtalets priser är s.k. takpriser vilket innebär att de ska vara giltiga som de maximala priser som får tas ut om avropet omfattar en produktion som liknar den som har utvärderats i samband med upphandlingen. Om egna variationer har blivit tillagda eller något tas bort i det exempel som redovisas per flik i respektive utvärderingspriskorg påverkas prisbilden. De

¹² De föregående statliga ramavtalen från 2004 och 2007 hade också de förnyad konkurrensutsättning som avropsform.

utvärderade priserna ger ett estimat för vad olika typer av produktioner kan komma att kosta om man väljer samma utformning, omfattning, omslag, inlaga och för-, efterarbete m.m. som anges i respektive prisflik.

3.2.2 Utvärdering vid förnyad konkurrensutsättning

Utvärdering vid förnyad konkurrensutsättning sker enligt ekonomiskt mest fördelaktiga anbud där alla utvärderingskriterier förutom pris kan viktas till noll enligt nedan:

- Tjänster och produktioner enligt egen specifikation (se priskorgar 1, 2 och 3).
- Miljömärkning; Svanen/EU ECO-Label eller likvärdig) – exempel i priskorg 2.
- Hållbar utveckling (FSC/PEFC).
- Kvalitet (12647-2) eller likvärdig.
- Provtryck.

3.3 Antagna ramavtalsleverantörer

Följande 12 ramavtalsleverantörer antogs:

- AJ E-Print AB, org.nr 556294-8942
- Arkitektkopia Aktiebolag, org.nr 556072-1127
- DanagårdLITHO AB, org.nr 556201-5585
- Edita Västra Aros AB, org.nr 5560238619
- Elanders Sverige AB, org.nr 556262-1689
- Ineko AB, org.nr 556057-3841
- JMS Mediasystem AB, org.nr 556294-7753¹³
- Lenanders Grafiska AB, org.nr 556592-3066

¹³ JMS Mediasystem AB har försatts i konkurs under ramavtalsperioden.

- Litografia AB, org.nr 556054-0774 (Impriva Visuell kommunikation AB, nytt registrerat namn i samband med avtalstecknandet)¹⁴
- Taberg Media Group AB, org.nr 556600-6648
- Wikströms Tryckeri AB, org.nr 556086-7599, samt
- Åtta45 Tryckeri AB, org.nr 556569-6068.

Statens inköpscentral har i dagsläget cirka 125 leverantörer¹⁵ under bevakning inom området tryckeritjänster. 10 av dessa är ramavtalsleverantörer (se nedan). Resterande är underleverantörer.

17 av bolagen har försatts i konkurs eller upphört efter fusion.

Av de 125 leverantörerna har:

- 58 st. (46,4 %) av bolagen upp till 9 anställda.
- 36 st. (28,8 %) av bolagen mellan 10 och 49 anställda.
- 21 st. (16,8 %) av bolagen mellan 50 och 199 anställda.
- 6 st. (4,8 %) av bolagen mellan 200 och 499 anställda.
- 4 st. (3,2 %) av bolagen över 500 anställda.

För de kvarvarande tio ramavtalsleverantörerna ser fördelningen av antal anställda ut enligt följande:

- 1 st. (10 %) av bolagen upp till 9 anställda¹⁶.
- 3 st. (33 %) mellan 10 och 49 anställda¹⁷.
- 4 st. (25 %) mellan 50 och 199 anställda¹⁸.
- 2 st. (20 %) mellan 200 och 499 anställda¹⁹.

¹⁴ Impriva Visuell kommunikation AB har genomgått rekonstruktion. Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet har därefter inte förlängt ramavtalet.

¹⁵ Vid ramavtalets början fanns ca 160 underleverantörer.

¹⁶ Taberg Media Group AB enligt Creditsafe. Inom koncernen finns dock 230 st. anställda.

¹⁷ AJ E-Print AB, Lenanders Grafiska AB, Wikströms Tryckeri AB.

¹⁸ Danagård LITHO AB, Edita Västra Aros AB, Ineko AB, Åtta45 Tryckeri AB

¹⁹ Arkitektkopia Aktiebolag AB, Elanders Sverige AB.

3.4 Försäljningen på ramavtalen

Ramavtalsleverantörerna är skyldiga att fyra gånger per år redovisa den försäljning som har skett på ramavtalen.

3.4.1 Total omsättning på ramavtalet

Nedan redovisas omsättningsstatistik avseende åren 2012, 2013 och 2014 (Q1-3). Statistiken baseras på uppgifter redovisade av ramavtalsleverantörerna.

Omsättningen var lägst det första ramavtalsåret – ca 62 miljoner SEK år 2012. Därefter ökade omsättningen till ca 90 miljoner SEK för 2013. Omsättningen uppgår hittills till ca 70 miljoner SEK för 2014²⁰ (Q1-3). Den totala omsättningen uppgår i dagsläget till ca 244 miljoner SEK lägre än det totala uppskattade värdet för ramavtalsområdet.

Omsättning på ramavtalet

2012	61 549 455 kr
2013	89 919 148 kr
2014 (Q1-3)	69 342 892 kr
Totalt (hittills)	220 811 495 kr
Uppskattat värde för ramavtalsperioden	465 000 000
Utfall (hittills)	- 244 188 505 kr

²⁰ Valår.

2012

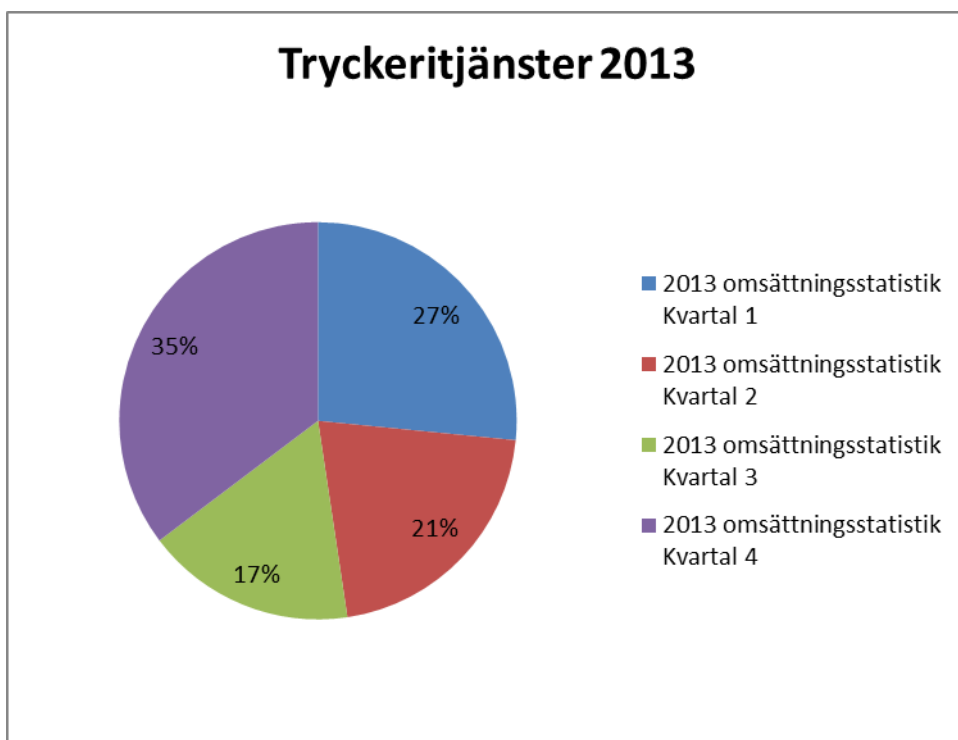
Tryckeritjänster	Tidningsoffset	Tryckeritjänst 2012	Total omsättning tryckeri och tidningsoffset ²¹
------------------	----------------	---------------------	--

28 050 932 kr	67 723 kr	33 430 800 kr	61 549 455 kr
---------------	-----------	---------------	---------------

2013

Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4	Totalt
-----------	-----------	-----------	-----------	--------

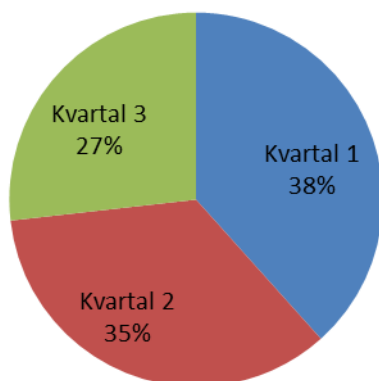
23 879 245 kr	18 947 746 kr	15 356 203 kr	31 735 954 kr	89 919 148 kr
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

²¹ Omsättningen inkluderar leveransavtal från föregående ramavtal.

2014

Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4	Totalt
26 599 134 kr	24 165 082 kr	18 578 676 kr	-	69 342 892 kr

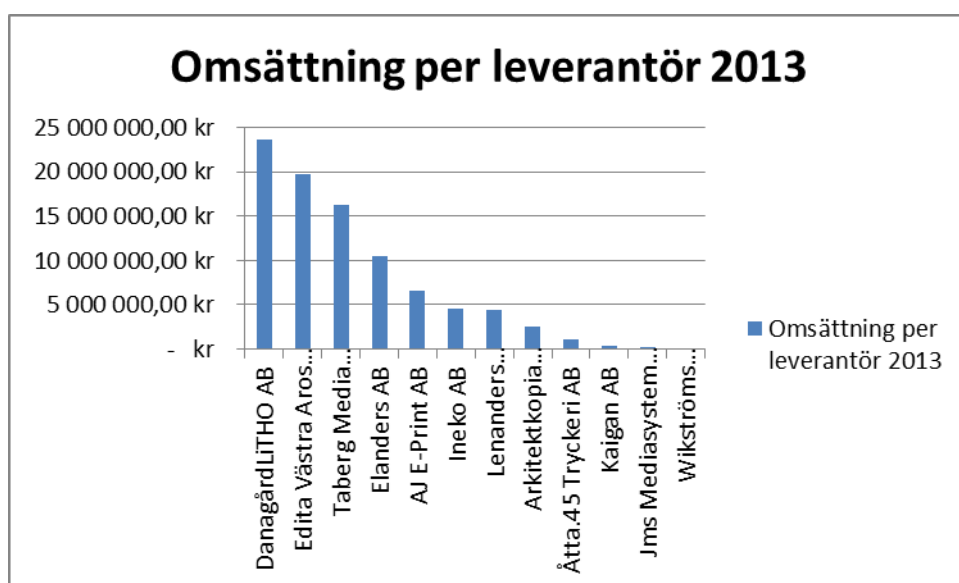
Tryckeritjänster 2014 (kvartal 1-3)**3.4.2 Omsättning per ramavtalsleverantör**

Nedan framgår omsättningen på ramavtalet för år 2013 och år 2014 (Q1-3) för respektive ramavtalsleverantör för aktuell tidsperiod. Avropsformen förnyad konkurrensutsättning medför ökad möjlighet för leverantörerna att anpassa priserna i sina anbud utifrån sin beläggning m.m.

Omsättning per leverantör 2013

DanagårdLiTHO AB	23 600 858 kr
Edita Västra Aros AB	19 731 239 kr
Taberg Media Group AB	16 298 455 kr
Elanders AB	10 423 015 kr
AJ E-Print AB	6 649 392 kr
Ineko AB	4 541 152 kr
Lenanders Grafiska AB	4 344 539 kr

Arkitektkopia Aktiebolag	2 566 945 kr
Åtta.45 Tryckeri AB	1 093 918 kr
Kaigan AB ²²	419 537 kr
JMS Mediasystem AB	166 000 kr
Wikströms Tryckeri Aktiebolag	84 098 kr

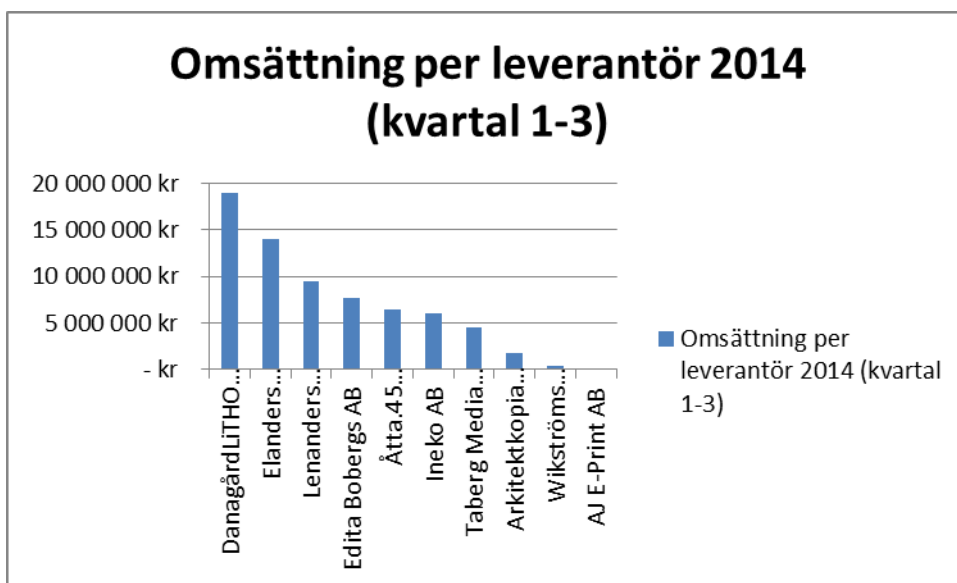

Omsättning per leverantör 2014 (kvartal 1-3)

DanagårdLiTHO AB	18 975 637 kr
Elanders Sverige AB	14 041 197 kr
Lenanders Grafiska AB	9 520 160 kr
Edita Bobergs AB	7 663 254 kr
Åtta.45 Tryckeri AB	

²² Tidigare IPV Im Prima Visuell Kommunikation AB.

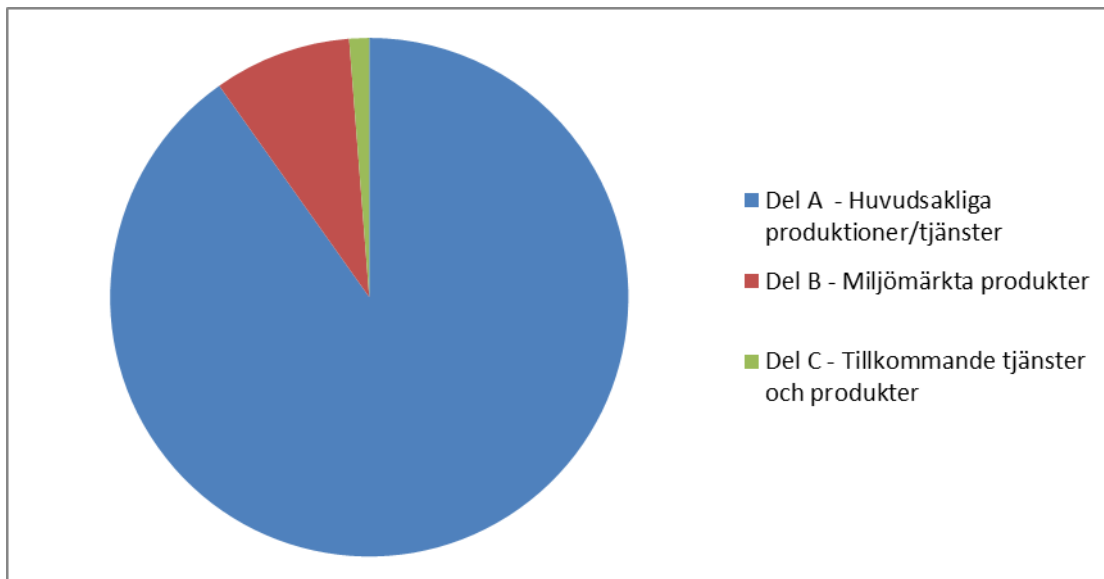
	6 452 257 kr
Ineko AB	6 053 059 kr
Taberg Media Group AB	4 455 657 kr
Arkitektkopia Aktiebolag	1 687 615 kr
Wikströms Tryckeri Aktiebolag	383 926 kr
AJ E-Print AB	110 130 kr

3.4.3 Omsättning per produktområde/tjänsteområde

Nedan redovisas omsättningsstatistik per delområde A, B respektive C för tidsperioden 2013-10-01 t o m 2014-09-30. Observera att det kan föreligga diskrepans mellan redovisad statistik och faktiska avrop beroende på hur leverantörens system är utformat, t ex vad gäller del B Miljömärkta produkter. Vidare kan del C Tillkommande tjänster och produkter inbegripas i del A Huvudsakliga produktioner/tjänster.

Del A – Huvudsakliga produktioner/tjänster	Del B – Miljömärkta produkter	Del C – Tillkommande tjänster och produkter
86 836 889 kr	8 267 585 kr	1 194 862 kr

Leverantör	Del A - Huvudsakliga produktioner/tjänster	Del B - Miljömärkta produkter	Del C - Tillkommande tjänster och produkter
AJ E-Print AB	6 729 704 kr	- kr	- kr
Arkitektkopia AB	1 413 247 kr	- kr	270 975 kr
DanagårdLITHO AB	25 461 230 kr	- kr	110 900 kr
Edita Västra Aros AB	8 374 893 kr	4 231 974 kr	16 375 kr
Elanders Sverige AB	11 715 648 kr	121 287 kr	- kr
Ineko AB	8 407 887 kr	- kr	296 070 kr
Lenanders Grafiska AB	6 437 907 kr	- kr	54 820 kr
Taberg Media Group AB	17 559 630 kr	3 914 324 kr	445 722 kr
Wikströms Tryckeri AB	106 747 kr	- kr	- kr
Åtta.45 Tryckeri AB	629 996 kr	- kr	- kr
Totalt:	86 836 889 kr	8 267 585 kr	1 194 862 kr

3.4.4 Administrativ avgift

Ramavtalsleverantörerna är skyldiga att betala en administrativ avgift motsvarande 1,5 % på totalt fakturerat nettobelopp.

3.4.5 Revision

Revision har genomförts under ramavtalsperioden av Öhrlings PricewaterhouseCoopers (PwC). Revisionen omfattande följande punkter:

- Omsättningsredovisning:
 - Omsättningsredovisning för 2013 och 2014
- Avropssvar på myndigheters förfrågningar
 - Stickprovsvis uppföljning av att svar lämnas på avropsförfrågningar från myndigheterna i enlighet med de krav som framgår av ramavtalet
- Sammanställning av underleverantörer
 - Uppföljning av leverantörernas användning av underleverantörer

Vid revisionen har uppmärksammats att merparten av leverantörernas omsättningsstatistik har smärre brister. En av leverantörerna har dock stora brister vad gäller omsättningsredovisningen och därför kommer en uppföljande revision att behöva genomföras för att kontrollera att bristerna har åtgärdats.

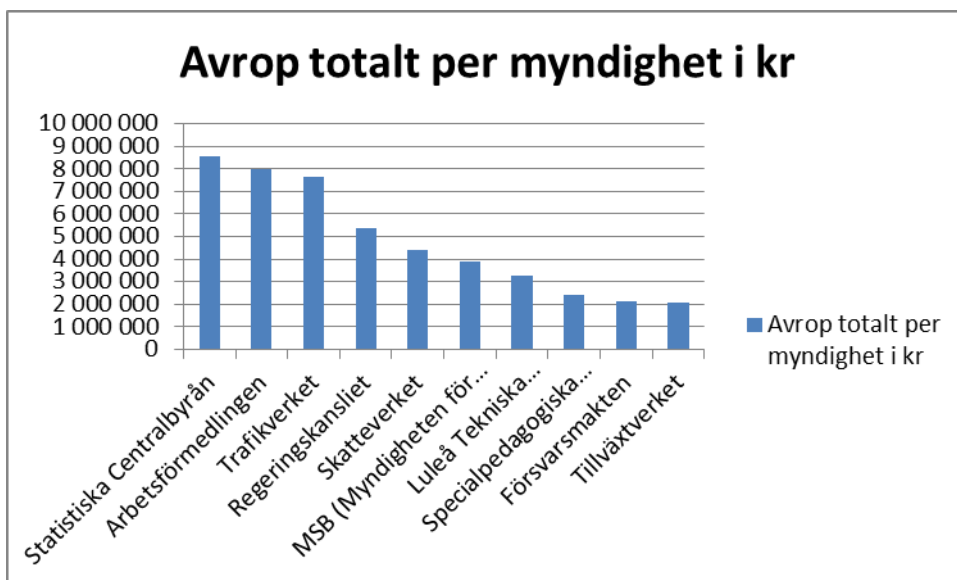
Det har även förekommit brister gällande avropssvar, svarsfrekvensen mellan ramavtalsleverantörerna skiljer sig markant. Stickprovskontrollen visade t.ex. att en av leverantörerna ”inte svarar på avrop om inget anbud lämnas”, något som direkt strider mot ramavtalets villkor.

Begreppet underleverantörer kan behöva förtydligas vid kommande upphandling, det noterades bl.a. i revisionen att en ramavtalsleverantör inte listat sina franchisetagare som underleverantörer.

3.5 Ramavtalsanvändare

Nedan framgår de tio myndigheter som nyttjat ramavtalen mest samt myndigheters andel av den totala omsättningen för tidsperioden 2013-10-01 t o m 2014-09-30.

Stora avropande myndigheter	Avrop totalt per myndighet i kr	Avrop per myndighet i % per total omsättning på ramavtalet
Statistiska Centralbyrån	8 580 099	9,45 %
Arbetsförmedlingen	7 973 189	8,78 %
Trafikverket	7 657 929	8,39 %
Regeringskansliet	5 369 178	5,91 %
Skatteverket	4 425 628	4,88 %
MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)	3 914 772	4,31 %
Luleå Tekniska Universitet	3 289 405	3,62 %
Specialpedagogiska skolmyndigheten	2 437 905	2,69 %
Försvarmakten	2 118 412	2,33 %
Tillväxtverket	2 072 824	2,28 %

3.6 Avstegsanmälan

Nedan anges ett urval av de myndigheter som har begärt avstegsanmälan från ramavtalet under perioden 2012–2015 (del).

För **2012** gjordes 13 avstegsanmälningar. Ett urval av Avropande myndighets skäl för avsteg framgår av respektive punkt nedan.

1. Myndigheten har ett stort behov av support vid tryck av doktorandavhandlingar då det är fråga om ovana beställare, vilket medför större behov av service av tryckeritjänster och fokus på snabbhet vid beställning.
2. Nuvarande statligt ramavtal är inte utformat så att myndigheten får ett samlat grepp kring kataloghantering²³. Myndigheten har upphandlat tredjepartslogistik avseende lagerhållning och beställning.
3. Antagna leverantörer uppfyller inte myndighetens behov.
4. Det är enbart ett fåtal av antagna ramavtalsleverantörer som klarar av ett uppdrag av den här storleken och typen av tryckning (tryckning av tidning med 10-20 lokalbilagor), med omfattande logistik. De flesta av ramavtalsleverantörerna arbetar med helt andra typer av tryckning.
5. Hög administrativ kostnad att genomföra avrop.
6. Myndigheten har ett akut behov av 50 visitkort till sju anställda inför branschmässan med krav på kort leveranstid (sex dagar).
7. Det är fråga om tryckning av två olika A4 om 1000 st. respektive 800 st. med fyra dagars leveranstid. Myndigheten har därför behov av att anlita digitaltryckeri lokalt och med kort varsel.
8. Fråga om tryckning av en DVD-produktion.

För år **2013** gjordes 13 avstegsanmälningar. Ett urval av Avropande myndighets skäl för avsteg framgår av respektive punkt nedan.

1. Vid anrop av säkerhetstryck inkom det inga anbud.

²³ T ex saknar ramavtal tryckeritjänster och ramavtal brevförmedlingstjänster bl. a en webbaserad beställningssida så att t ex student själv kan göra beställning utan myndighetens medverkan.

2. Det saknas krav för digital publicering av akademiska tidningar, med möjlighet att, redigera, språkgranska, få individuell digital kodning m.m.
3. Myndigheten har sedan tidigare genomfört egen upphandling inom området.
4. Myndigheten kan tydligare definiera de produkter som ska ingå i avtalet, samt har behov av en webbtjänst för tryckning av avhandlingar.
5. Inget anbud inkom vid avrop av tryck (2 500 SEK) för mindre utställning. Myndigheten har genomfört en enstaka upphandling och begärt in offerter från lokala tryckerier.
6. Myndigheten genomför en egen upphandling av publikationshanteringstjänster avseende akademisk/vetenskaplig publikation. Det statliga ramavtalet omfattar väldigt mycket mer än det behov myndigheten har för sin publiceringsverksamhet. Genom den marknadsundersökning som genomförts har myndigheten konstaterat att det finns fler möjliga leverantörer än de som ingår i det statliga ramavtalet varför myndigheten bedömer att den kommer att få en bättre konkurrenssituation genom en egen upphandling.
7. Myndigheten har ett akut behov av enstaka upphandling av 13 ex. av grafisk manual och 300 ex. säljblad A5 (digitalt tryck) med kort leveranstid. Myndigheten saknar möjlighet att genomföra förnyad konkurrensutsättning med rimliga svars- och leveranstider.
8. Leverantör har vid tre beställningar (bokmanus) levererat produkter som haft påtagliga kvalitetsbrister, vilka påtalats för ansvarig kontaktperson. Avsteget avser ett boktryck i relativt liten upplaga (300 exemplar, 51 sidor, inlaga i svart-vitt), men som är av stor betydelse för myndigheten. Skriften ska användas i samband med Almedalsveckan som inleds den 30 juni 2013 och myndigheten vill försäkra sig om att den håller den kvalitet som efterfrågas. Myndigheten direktupphandlar tidigare leverantör för det begränsade uppdraget.

För år **2014** gjordes åtta avsteganmälningar. Ett urval av Avropande myndighets skäl för avsteg framgår av respektive punkt nedan.

1. Det har inte inkommit några anbud vid förfrågan, som skickades ut via e-avrop. Endast tre av de tio ramavtalsaktörer laddade ner förfrågan.
2. Det finns fler aktörer som klarar det något snävare behov som myndigheten tänker upphandla för publikationshanteringstjänster som även inkluderar e-boksproduktion. Det bör öppna upp för ett större urval av eventuella leverantörer som kan leda till ett bättre avtal genom en bättre konkurrenssituation. Det statliga avtalet omfattar mycket mer än vad myndigheten har behov av. Den upphandling myndigheten avser att göra omfattar endast enstaka upphandling av publikationshanteringstjänster för akademisk/vetenskaplig publikation. Ramavtalet som finns inriktar sig mer på beställning av trycksaker.
3. Myndigheten vill ställa specifika kvalitetskrav på tjänsten, såsom certifierad enligt den grafiska produktstandarden ISO 12547-2, 2004, utgåva 2 med komplement enligt den svenska modellen Certifierad Grafisk Produktion (CGP) eller likvärdig modell som ska-krav. Trycksakerna ska hålla en mycket hög och jämn repro- och tryckkvalitet, som innebär att utseendet är detsamma vid leveransen på andra sidan jorden som vid produktionen. Det kan handla om att leverera vid en exakt tidpunkt inför en mäsas, en kongress eller ett statsbesök utomlands. Det innebär även att myndigheten måste ställa särskilda krav på leverantören att denne kan hantera olika språk i de olika tryckdokumenten.
4. Leverantörerna på ramavtalet är inte i första hand tidningstryckerier, vilket ger dålig konkurrens. Myndigheten upphandlar tryckeritjänster för den lättlästa nyhetstidningen som omfattar 8 sidor. Det är fråga om en veckovis utgivning med krav på leverans till Posten före kl. 18 vid inlämning fram till kl. 10.00. Många tryckerier kan heller inte hantera offsetrulltryck med så tunna utgåvor som 8 sidor tabloid.

För år **2015** har hittills gjorts tre avsteganmälningar. Ett exempel på Myndigheternas skäl för avsteg framkommer nedan.

1. Ramavtalet innefattar inte de tjänster som myndigheten behöver upphandla (Strategisk design- och konceptutveckling inom PR och kommunikation, som innefattar strategi kring flera kanaler, t ex webb, sociala medier, event mm).

3.7 Förvaltning av ramavtalet

Ramavtalet förvaltas av enheten för ramavtalsförvaltning vid Statens inköpscentral.

3.7.1 Synpunkter och erfarenheter från förvaltningen

Ansvarig ramavtalsförvaltare har ställt samman en förvaltningsrapport innehållande erfarenheter från förvaltningen av ramavtalet samt förslag och synpunkter inför kommande upphandling.

3.7.2 Viktiga händelser

När ramavtalet trädde ikraft var tre av tolv leverantörer nyantagna inom det statliga ramavtalsområdet. Detta medförde att blev ett relativt omfattande inledande arbete med rådgivning, stöd och särskilda insatser vid avropsförfrågningar som skickats till leverantörerna.

Under 2013 gick JMS System AB i konkurs varvid detta avtal sades upp med omedelbar verkan. Under samma år gick leverantören IPV Imprima AB in i rekonstruktion varvid leverantören togs bort från avropa.se. Vid förlängning av ramavtalen gjordes ingen förlängning med IPV Imprima AB.

Leverantören Edita Västra Aros AB fusionerades med Edita Boberg AB där den sist nämnda blev ramavtalsleverantör.

Det sker det en regelbunden rådgivning kring ramavtalet tryckeritjänster. Avropande myndigheter vill främst ha bekräftat på vad och hur de kan avropa från detta ramavtalsområde.

3.7.3 Synpunkter på ramavtalen

Några leverantörer har vid ett antal tillfällen haft avvikande kvalitet vid leveranser till avropande myndigheter där särskild tid tagits i anspråk för rådgivning och stöd. Vid ett tillfälle har leverantör och myndighet träffats tillsammans med ramavtalsansvarig gällande de uppkomna problemen.

4 Informationsspridning av ramavtalen

Information om ramavtalen förmedlas på www.avropa.se. Det är enheten för ramavtalsförvaltning på Statens inköpscentral som är ansvarig för att webbplatsen kontinuerligt uppdateras med relevant information om ramavtalen och ser även till att stöddokumentation i form av exempelvis vägledningar och avropsblanketter finns att tillgå.

5 Behovsundersökning

I förstudien har det genomförts en enkätundersökning samt ett referensgruppsmöte med deltagare som i enkäten anmält sitt intresse för att delta i referensgruppen.

5.1 Behovet

Datinsamlingen visar entydigt att de mest avropade trycksakerna på ramavtalet är tryck av: Broschyrer, Visitkort, Kuvert, Brevpapper, Foldrar samt tillhörande Efterbehandling av dessa. Även tryck av Böcker och Informations-, display- och presentationsmaterial avropas relativt frekvent. Samtliga trycksaker avropas även tillsammans med Packning, lagerhållning och distribution.

I huvudsak är myndigheterna nöjda med det utbud som finns på ramavtalet idag, inga återkommande förslag på nya varor eller tjänster har inkommit. Istället har myndigheterna haft synpunkter på ramavtalets utformning, i synnerhet att det kan anses vara krångligt att avropa med förnyad konkurrensutsättning. Dagens upplägg med 10 leverantörer (ursprungligen 12 leverantörer) innebär att myndigheterna får utvärdera många avropssvar, något som kan upplevas betungande särskilt om det gäller enstaka avrop istället för leveransavtal.

Myndigheterna har även framfört synpunkter på att området kräver en viss teknisk kompetens ifrån beställarsidan för att kunna genomföra ett lyckat avrop. Att exempelvis avgöra om ett provtryck uppnår ställda kvalitetskrav eller inte kan vara väldigt svårt för avropande myndighet.

I och med att tryckeribeställningar går mer och mer över till ”print-on-demand” spelar nu även leveranstiden en större roll enligt myndigheterna. Från myndighetshåll förordas möjlighet att utvärdera på leveranstid, särskilt eftersom det rör sig om ett rikstäckande avtal.

5.2 Myndighetsenkät

En enkät gick ut till avropsberättigade myndigheter. Enkäten besvarades av 193 respondenter.

Syftet med enkäten var att undersöka användningen, behovet av samt önskemål kring Tryckeritjänster inom ramavtalsområdet. Vidare var syftet att ge myndigheterna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande det befintliga ramavtalet och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av ett statligt ramavtal.

Redovisning av myndighetsenkät

5.2.1 Användning av nuvarande ramavtal

Av de 193 respondenter som svarade uppgav 128 st (66,3 %) att de använde det nuvarande ramavtalet. Det var en relativt jämn spridning gällande både storlek på myndighet (mätt i antal anställda) samt hur mycket de olika myndigheterna spenderat på tryckeritjänster årligen. En stor andel av respondenterna, 59 st (30,6 %), uppgav dock att de spenderat 50 000 SEK eller mindre per år.

Av de 65 st (34,7 %) som uppgav att de ej använde avtalet var de vanligaste orsakerna: Inget behov, egen upphandling eller särskilda krav.

5.2.2 Avropade tjänster

De mest frekvent avropade tryckeritjänsterna är tryck av Broschyrer, Visitkort, Kuvert, Brevpapper, Foldrar, Rapporter samt Efterbehandling för dessa. Packning, lagerhållning och distribution har även avropats, något som kan avropas för samtliga tjänster.

Av enkäten framgår det att miljöprodukterna i ramavtalet genomgående har avropats väldigt lite, som exempel så uppgav 60,2 % av respondenterna att de avropat tryck av broschyrer medan endast 15,6 % angav att de avropat tryck av miljömärkta broschyrer.

5.2.3 Avropade tillkommande tjänster

De mest frekvent avropade tillkommande tjänsterna har varit Expo/Utställningssystem inklusive roll-up och vepor, samt Mallproduktion.

5.2.4 Nöjdhet

En stor majoritet av respondenterna menade att de var nöjda eller mycket nöjda med ramavtalet och ramavtalsleverantörerna. Drygt en tredjedel svarade "Varken nöjd eller missnöjd" samt endast ett fåtal uttryckte ett missnöje. Missnöjet i dessa fall rörde i regel leverantör/er snarare än ramavtalet.

5.2.5 Svårt eller lätt att göra avrop

De flesta (59,4 %) uppgav att det var "Varken lätt eller svårt" att göra avrop på ramavtalet, 32,3 % angav att det var Lätt och endast 9,4 % svarade att det var svårt.

Svårigheterna låg i de flesta av dessa fall i att det var tidskrävande, betungande eller att avropen krävde för mycket sakkunskap.

5.2.6 Förslag på ytterligare tjänster eller övriga förbättringar

Det inkom inte så många förslag på ytterligare tjänster i enkäten. De få förslag som dock inkom rörde dessutom i huvudsak sådana som redan går att avropa på dagens ramavtal. Ett par förslag inkom gällande stödtjänster (exempelvis stöd till doktorander inför publicering av avhandling), malltjänster (konsultstöd för framtagning av mallar) samt att tjänsten ”försäljning” lades till under Packning, lagerhållning och distribution (att tryckeri alltså ska kunna åta sig att ”sälja” tryckt material).

Gällande övriga förbättringar så var merparten av respondenterna nöjda, varför väldigt få förslag på förbättringar inkom. De förslag som inkom rörde bland annat: att ramavtalet bör ”renodlas” (och lägga tjänster som t.ex. ateljé i ett eget ramavtal), att ramavtalet bör erbjuda mer ”helhetslösningar” (bl.a. tryck på metall), bättre vägledning, bättre avropsmall, kombo-avtal med fast rangordning för mindre avrop, digitalisera avropen och utvärdering av avropssvaren, samt önskemål om färre antal leverantörer.

5.3 Möte med myndigheter

5.3.1 Om referensgruppsmöten

Ett referensgruppsmöte genomfördes måndagen den 1 december 2014. 10 representanter ifrån olika myndigheter närvarade, merparten anmälde sitt intresse via enkäten och några myndigheter som avropat mycket på ramavtalet bjöds även in separat. Agendan bestod av fyra huvuddelar: Bakgrund, Erfarenheter ifrån nuvarande ramavtal, Förslag på utveckling och förbättring inför nästa ramavtalsperiod samt Övriga synpunkter.

5.3.2 Erfarenheter ifrån nuvarande ramavtal

Avropsformen Förnyad konkurrensutsättning

Flera närvarande myndigheter uppgav att de använde sig av leveransavtal de avropat via förnyad konkurrensutsättning på ramavtalet. En myndighet använder i dagsläget två leveransavtal för två olika produktkategorier. En annan myndighet använder både leveransavtal för en återkommande årlig rapport och enstaka avrop för övriga trycksaker. Denna myndighet framförde samtidigt åsikten att de inte får svar ifrån alla leverantörer på alla avrop. De flesta närvarande höll med om att svarsfrekvensen på

avrop är i många fall undermålig. Alla leverantörer svarar inte, men oftast tillräckligt många. Det har enligt referensgruppen inte varit fråga om några ockerpriser.

En myndighet använder sig enbart av enstaka avrop för tryckeritjänster och ansåg att det är för krångligt att avropa leveransavtal och önskar se en fast rangordning upp till en viss gräns. Den största svårigheten ligger enligt denna myndighet i att specificera sitt totala behov vid avropet. Flera andra myndigheter höll med om att det är svårt att täcka in hela sitt behov i ett leveransavtal. En myndighet förordade flera leveransavtal.

Svårigheten att förstå allt som står i kontraktsvillkor och vägledning lyftes fram som ett problem. På mindre myndigheter kan det vara problem med beställarkompetens när det gäller det juridiska språket.

En av de deltagande myndigheterna berättade om sin erfarenhet av ett misslyckat avrop där utvärderingskriterierna var 50 % pris, 50 % kvalitet, varav 35 % på provtryck. Myndigheten fick in provtryck och hade använt fel terminologi, vilket medförde att de tre anbudsgivarna lämnat in olika typer av provtryck, så det gick inte utvärdera på provtryck. Detta ledde i förlängningen till att myndigheten fick en leverantör de inte blev nöjda med, framförallt p.g.a. kvalitetsbrister. Myndigheten kontaktade Statens inköpscentralens förvaltning som i sin tur bokade ett möte med leverantören i fråga. Efter detta möte anser myndigheten att leverantören skött sig bättre, om än marginellt. Myndigheten upptäckte även i efterhand att de missat att ta med lagring och distribution i leveransavtalet och har därför behövt göra ett avrop separat för just detta. De ansåg att avropet tog lång tid och var knöligt. En tydligare och mer pedagogisk vägledning önskas för att undvika liknande situationer i framtiden.

Förslag på kombo-avtal

Referensgruppen var positiv till idén om ett kombo-avtal där en fast rangordning gäller upp till en viss nivå. Dock framfördes synpunkter på att leverantörerna endast är intresserade av de mest lönsamma kunderna och att det kanske inte är så attraktivt att hamna etta i en sådan rangordning då det inte är små ordrar som de tjänar pengar på.

Miljöcertifieringar och miljöprodukter

Deltagarna i referensgruppen var positiva till miljöcertifieringar och miljöprodukter. En myndighet ansåg att det endast bör finnas miljöprodukter på ramavtalet. Samtliga deltagare ansåg att svanen-certifieringen av tryckerier är viktig men att det inte är nödvändigt att betala för att svanens logotyp ska finnas på myndigheternas trycksaker. Det går lika bra att endast skriva att ”trycksaken är tryckt på ett svanen-certifierat tryckeri”. En myndighet uppgav att det kostar ca 100 000 SEK för att märka produkten med svanen-symbolen.

Myndigheterna ansåg att så höga miljökrav som möjligt bör ställas. För att inte utesluta allt för många leverantörer föreslog en myndighet att Statens inköpscentral skulle kunna använda de tuffaste miljökraven som kriterier kopplade till mervärden i upphandlingen.

Det framfördes även åsikter om att Statens inköpscentral måste tydliggöra vilka miljömässiga, sociala och etiska krav som ställs i respektive upphandling. Detta skulle då kunna göras exempelvis på avropa.se.

Övriga positiva/negativa erfarenheter

En myndighet påpekade att det är krångligt att byta leverantör eftersom de måste lära upp alla användare varje gång de får ett nytt inköpssystem. Dessutom är det oftast olika system för olika produkter.

Vissa av myndigheterna ansåg att det är problem med svarsfrekvensen på avrop. Ur konkurrenshänseende är det enligt denna myndighet väldigt tveksamt om bara två lämnar anbud. En myndighet ansåg att det bör finnas sanktioner mot leverantörer som inte svarar på anbud eftersom att man ska kunna göra det om man finns med som ramavtalsleverantör. Det handlar om respekten för att finnas med på ett ramavtal.

En myndighet påpekade att det krävs tydligare vägledning för att bryta leveransavtal med leverantör och sedan kunna göra ett avrop utan att riskera att få den leverantören igen. En annan myndighet ansåg att det bör vara möjligt att häva vissa delar av ett leveransavtal, exempelvis för en produktkategori och sedan avropa den kategorin på nytt.

Referensgruppen ansåg att det behövs mer stöd till mindre myndigheter när det gäller uppföljning. Är man en "liten kund" kan det ibland bli så att man inte prioriteras så högt av en leverantör. Statens inköpscentral måste vara tydligare med att kommunicera ett sådant stöd. Dessutom måste Statens inköpscentral kommunicera betydelsen av att myndigheterna hör av sig och verkligen dokumenterar fall där leverantören inte sköter sig.

Ett par myndigheter i referensgruppen har tidigare haft diskussioner med leverantörer som misskött sig och uppger att de inte visste att de kunde kontakta Statens inköpscentral för stöd. De myndigheter som har använt Statens inköpscentral som stöd upplever att de fått god hjälp med att hantera sina leverantörer. Ingen i referensgruppen har använt sig av någon vitesklausul gentemot en leverantör. De flesta menar att det är tiden som är den kritiska faktorn i en leverans, även om en avropande myndighet skulle få "kompensation" i form av vite så kan de inte få igen den förlorade tiden.

5.3.3 Förslag på utveckling och förbättring inför nästa ramavtalsperiod

Förslag på nya varor/tjänster

E-magasin – Digitala magasin att bläddra i (med bläddringsfunktion).

E-böcker – Digitala böcker med möjlighet att konfigurera typsnitt, läsbarhet, bakgrunder etc.

Crossmedia – Det är en fördel att kunna ha en enda kommunikationsväg om man ska få ut material i olika medieformer. Publicering sker idag inte bara på papper, vilket gör att det skulle underlätta att kunna göra ett original och för ut det i olika media. Produkten skulle då vara själva spridningen/distributionen av originalet i olika medieformer.

Digitaltryck: inte bara på pappersexemplar, utan även digitalt.

E-pliktsleveranser: Från 31 mars 2013 ska ett urval massmedieföretag och myndigheter lämna material till Kungliga Biblioteket, från 31 december 2014 gäller lagen fullt ut.

Förslag på utvärderingskriterier vid Förnyad Konkurrensutsättning

- Lägsta pris.
- Tid: Möjlighet att ställa som tilldelningskriterium vid avrop (avropssvar som erbjuder lägst leveranstid vinner).
- Möjlighet att besöka produktionen
- Leveranssträcka – ur miljöhänseende.
- Korrektur via webproof (grafiskt program – bläddringsprogram).
- Provtryck (färdig upplaga med grafer, bilder etc.), som sista avgörande utslagsfaktor.

5.3.4 Övriga synpunkter

Möjlighet att specificera olika grader av sekretess vid tryck (säkerhetstryck). Det bör vara möjligt att kräva sekretess för leverans av original, förvaring och distribution.

Förtydliga att mindre upplagor blir billigare som digitaltryck. Tidigare var det väsentliga kvalitetsskillnader mellan digitaltryck och offset, men idag är dessa skillnader minimala. Enligt myndigheterna så brukar tryckerierna oftast rekommendera det som blir bäst (oftast beroende på upplagans storlek).

Det bör vara möjligt att begära in exemplar av det papper leverantören tänkt använda. Förtydliga möjligheten att kräva ett visst papper.

Distribution bör med fördel skötas via leverantör för att kunna använda enbart en kontaktyta vid tryckning och distribution.

Stansning av blindskrift är inte vanligt förekommande, istället används produkter som går att lyssna på. Stansade visitkort, blanketter och kuvert har vissa av Referensgruppsdeltagarna avropat.

6 Marknadsundersökning

Marknadsundersökningen har genomförts genom att analysera marknaden avseende hur branschen anser att en eventuell upphandling lämpligen bör utformas.

En viktig informationskälla har varit de möten som genomförts med både befintliga ramavtalsleverantörer och en leverantör som inte är ramavtalsleverantör på det nuvarande ramavtalet.

Vid sidan av möten med nuvarande ramavtalsleverantörer har möten även genomförts med branschorganisationen Grafiska Företagens Förbund samt miljöorganisationen Svanen.

6.1 Marknaden

Tryckeribranschen har under de senaste decennierna befunnit sig i ett tillstånd av vad som kännetecknar en ”mogen marknad” där de större aktörerna tidigare kunnat definieras som ”kassakor” i en BCG-matris. Sedan digitaliseringstrenden slog igenom på allvar har dock branschen förändrats. Branschens historiska kärnverksamhet, papperstryck, har minskat i takt med papperskonsumtionen – sedan 2007 har papperskonsumtionen för skriv- och tryckpapper minskat med drygt 40 %. Aktörerna på marknaden har därför behövt förändra sina affärsmodeller för att anpassa sig till den minskade papperskonsumtionen, vilket har lett till att ”tryck” idag är mer av en tjänst än en vara.

Tryckerierna har dessutom anpassat sig efter beställarnas önskemål om att kunna använda sig av ”helhetsleverantörer” (generalister), vilket innebär att de större tryckerierna i Sverige idag kan erbjuda en rad olika tjänster i hela produktionskedjan.

Digitaliseringstrenden fortsätter vara stark på marknaden, förutom den faktiska minskningen av trycksaker så väljer fler kunder det billigare alternativet digitaltryck framför det traditionella offsettrycket då kvalitetsskillnaderna mellan dessa alternativ blir mindre och mindre.

I Sverige finns det drygt 2900 tryckerier med totalt ca 13000 anställda i branschen. De senaste 4 åren har antal anställda minskat med 4000, motsvarande ungefär 25 %.²⁴

Merparten av tryckerierna i Sverige är små- och medelstora företag, något som återspeglar sig i antalet underleverantörer (totalt kring 120 st på ramavtalet).

²⁴ ”Hur går det för infomediaföretagen?”, Halvårsstatistik juni 2013, grafiska företagens förbund

6.2 Möte med ramavtalsleverantörer

6.2.1 Om leverantörsmöten

Totalt 11 leverantörsmöten har genomförts, 10 av dessa har varit möten med nuvarande ramavtalsleverantörer och ett möte har genomförts med en mindre aktör som idag inte har något statligt ramavtal.

Mötena med ramavtalsleverantörerna har i huvudsak cirkulerat kring följande huvudpunkter:

- Marknadens utveckling/trender
- Användandet av miljöcertifieringar och miljöprodukter
- Ramavtalets produktutbud
- Generella synpunkter på det nuvarande ramavtalet.

6.2.2 Marknadens utveckling/Trender

Synen på marknadens utveckling och trender var väldigt likstämig bland leverantörerna. Utvecklingen går emot kortare och mindre serier med mer nischat tryck. Digitaliseringstrenden är stark och branschens utveckling är nedåtgående med minskad försäljning och låga marginaler. Volymerna på statligt tryck är dock något mer ihållande p.g.a. tillgänglighetskrav.

Stora delar av tryckproduktionen har flyttat utomlands vilket bidragit till ett minskat antal tryckerier i Sverige och en mindre inhemsk personalstyrka. Den senaste tiden har det även blivit färre pappersbruk i Sverige och trenden med minskad pappersförsäljning är ihållande. Billigare papper har även bidragit till minskad omsättning på ramavtalet.

Konsolideringen och ”tjänstefieringen” inom branschen bedöms fortsätta, trenden går mot färre men större tryckerier som agerar tjänsteföretag inom media och kommunikation. De flesta större tryckerier har idag byråtjänster inhouse.

6.2.3 Användandet av miljöcertifieringar och miljöprodukter

Svanen-märkning är väldigt välkänd på marknaden, de flesta avropande myndigheter efterfrågar produkter som är tryckt på svanen-märkt papper. Det är enligt leverantörerna inte lika vanligt att helt svanen-märkta produkter efterfrågas. Idag finns det ingen prisskillnad mellan svanen-märkta produkter och icke-svanen-märkta produkter. En anledning till att svanen-märkning inte efterfrågas i samma grad kan vara att avropande myndighet har uppfattningen att det skulle kosta extra. Att erhålla miljöcertifieringar medför en kostnad för leverantörerna, en kostnad som slås ut på hela verksamheten snarare än på enskilda produkter. För att upprätthålla användningen av

miljöcertifieringar snarare än övergå till ”egna” miljösystem har vikten av att upprätthålla incitamentet – att miljöprodukter avropas – påtalats.

EU-blomman har en lägre kriterienivå än Svanen och används dessutom inte i samma utsträckning i Sverige. Från pappersindustrins håll så är Svanen eller EU-blomman väl använda.

Tryckeribranschen i Sverige är väl bekanta med de miljökrav och de ISO-certifieringar som är aktuella för ramavtalsområdet Tryckeritjänster. Tryckerierna i Sverige bedöms idag ha en relativt låg miljöpåverkan. De flesta innehar de efterfrågade certifieringarna eller likvärdiga alternativ. De flesta ramavtalsleverantörer använder samma underleverantörer för bokbinderi och efterarbete. Detta kan ofta röra sig om mindre företag som inte nödvändigtvis har råd med certifieringskostnader.

Ramavtalsleverantörerna är eniga om att miljöprodukter avropas i en relativt liten utsträckning. Möjligheten att klimatkompensera sina tryckprodukter är t.ex. något avropande myndigheter i regel inte utnyttjar. Dock bör det tas i beaktning att statistik rörande miljöprodukter kan vara missvisande då möjligheten att separat redovisa dessa kan skilja sig beroende på hur leverantörens system är utformat.

6.2.4 Ramavtalets produktutbud

Samtliga ramavtalsleverantörer anser att dagens ramavtal har ett väldigt brett produktutbud. Eftersom tryckerierna i Sverige erbjuder fler och fler ”tilläggstjänster” så är produktbredden en väldigt viktig fråga för leverantörerna.

Tjänsterna ”djuptryck” och ”säkerhetstryck” avropas nästan aldrig. Någon enstaka ramavtalsleverantör har fått ett avrop på en sådan tjänst, men konsensus bland ramavtalsleverantörerna är att dessa tjänster är överflödiga i det kommande ramavtalet.

6.2.5 Generella synpunkter på det nuvarande ramavtalet

Generellt anser leverantörerna att dagens ramavtal har ett brett utbud av varor och tjänster. Den statliga sektorn anses även vara en ”trygg kund” med långa leveransavtal med relativt lång leveranstid.

Det har framförts kritik mot att många avropande myndigheter använder sig i hög utsträckning av lägsta pris som tilldelningskriterium. Även enstaka avrop och den administration dessa medför är något leverantörerna har kritiserat då dessa avrop ofta kan vara väldigt olönsamma.

6.3 Möte med övrig leverantör

6.3.1 Om leverantören

arifiQ Development är ett innovationsbolag som bildades 2012 och är sprunget ur den grafiska branschen. Det för tryckeribranschen molnbaserade kalkyl-/MIS-systemet, arifiQ, utgör dess kärnverksamhet.

Bolagets tekniska utvecklingsavdelning finns i Sollefteå och i Östersund finns avdelning för marknad och finans. Utöver kärnverksamheten, arifiQ, bedrivs på konsultbas även andra avancerade och innovativa systemutvecklingsuppdrag.

arifiQ har utvecklat ett system som används till att dels beställa/hämta in offerter, och dels för uträkningar av trycksakskostnader. Tanken bakom systemet är att räkna fram exakta produktionskostnader för beställt tryck (inklusive leverantörs marginal) och i realtid kunna utvärdera olika leverantörer.

6.3.2 Mötets viktigaste frågor

Det har under förstudien framkommit att både avropande myndigheter och ramavtalsleverantörer anser att det är alldeles för administrativt betungande att göra/svara på enstaka avrop med förnyad konkurrensutsättning. Av den anledningen handlade mötet med arifiQ i huvudsak om deras idé om att använda en portal för trycksaksbeställningar – ett sätt att göra en förnyad konkurrensutsättning lika lättanvänd som en fast rangordning.

Företaget har utvecklat en portal som fungerar som en länk mellan beställare och utförare. De tryckerier som är anslutna till systemet registreras i en databas med en mängd olika kostnadsvariabler: kostnad för maskinpark, kostnad för elförbrukning, papperskostnad etc. Tryckerierna får även specificera ett marginalpåslag (i procent) som sedan räknas in i respektive tryckeris produktionskostnad.

Beställaren anger i portalen vilken trycksak denne önskar beställa med en rad olika kvalitetsvariabler, och får då svar i realtid vad priset kommer att bli. Idag ser användaren av portalen inte vilket tryckeri som ”vinner” utan endast vad kostnaden för beställningen blir.

6.4 Möte med branschorganisation Grafiska företagens förbund

6.4.1 Om branschorganisationen

Grafiska Företagen är arbetsgivar- och branschorganisationen för företag inom den grafiska branschen, förpackningsindustrin och närliggande verksamhetsområden.

De har cirka 500 medlemsföretag och deras långsiktiga uppgift är att stärka företagens kompetens, konkurrenskraft och lönsamhet.

6.4.2 Mötets viktigaste frågor

Möjligheter/Hinder/Trender på marknaden

På drygt sex år har pappersanvändandet för skriv- och tryckpapper minskat med 40 %. Digitaliseringen driver på minskningen. Outsourcing är ganska vanligt, dock var outsourcingtrenden som starkast för drygt 10 år sedan. Nu är löneskillnaderna mindre mellan Sverige och övriga EU så det är egentligen ordrar med ”lång produktion” som är mest lönsamma att lägga utomlands, i exempelvis Kina. Ju längre produktionstiden är desto längre bort kan man lägga själva tryckningen.

Exporten av trycksaker är inte så stor, av de 15-20 miljarder som produceras i Sverige årligen är ca 1-1,5 miljarder utlandsbeställningar.

Tryckerierna börjar mer och mer diversifiera sina produkter för att möta utmaningen med minskat behov av konventionella tryckprodukter. Förpackningstryck, etiketter och e-handelslösningar blir mer och mer vanliga.

Miljö- och kvalitetsstandard

Branschen arbetar med ISO-standarder och Svanen-märkning. På råvaror som papper används även FSC och liknande. Svanen-märkning har funnits i branschen väldigt länge och är något som alla aktörer är vana att efterleva.

En ISO-standard som är vedertagen inom branschen är ISO 12647 Certifierad Grafisk Produktion. Denna kvalitetsstandard är ett viktigt krav om man vill öka ”utbyttbarheten” på ramavtalet, dvs. om man får problem med en leverantör eller om man av andra orsaker måste byta tryckeri så kan den nya leverantören direkt och enkelt ”ta vid”. ISO 12647 är en ISO-certifiering på själva tryckprocessen.

Klimatkompensation: Det största problemet är att det inte finns standardiserade produkter eller tillvägagångssätt på marknaden. De flesta tryckerier ombesörjer sådant

specifikt för de kunder som ber om det. Det är dock svårt att sälja in sådant på ramavtalet eftersom själva ”paketets struktur” måste komma ifrån kunden.

Speciella tryckprodukter

Djuptryck: Användes förr väldigt ofta för exempelvis kvällspress. Tidningar som Året Runt, med stora upplagor, trycks med fördel med Djuptryck. Problemet är att man måste komma upp i ganska stora volymer innan det blir lönsamt att använda djuptryck. Skatteverkets lilla ”tidning” som medföljer skatteblanketten skulle ju kunna vara lönsamt att trycka. De flesta leverantörer på avtalet idag bör kunna lösa Djuptryck med hjälp av underleverantör, om det är lönsamt nog. När det gäller själva blanketten så är det nog inte så många leverantörer på dagens ramavtal som tar på sig det, blankettryckning är det väldigt små marginaler på då det är ”kunden” som köper in papperet, tryckeriet får endast betalt för själva trycket.

Blindskrift: Väldigt nischade tryckerier som sköter idag. Skulle det bli ett ”signifikant behov” till följd av regeringsförklaringen bör det behovet kommuniceras i förfrågningsunderlaget så att anbudslämnare kan ”förbereda sig” för att klara av blindskriftstryck.

7 Hållbarhet

7.1 Möte med branschorganisation Svanen

7.1.1 Om branschorganisationen

Svanen grundades för 25 år sedan när Nordiska Ministerrådet startade Svanen-märkningen för att hjälpa konsumenter göra bra val för miljön. Det började med papper och batterier, men har idag utökats till fler än tiotusen varor och tjänster. Det statliga bolaget Miljömärkning Sverige ansvarar för både Svanen och EU-blomman och arbetar utan vinstsyfte på uppdrag av regeringen.

Svanens uppdrag är att certifiera produkter och tjänster som säljs i Norden. 95 % av licensieringen avser leverantörer på den svenska marknaden.

7.1.2 Svanen-märkning

Ett Svanen-märkt tryckeri är ett tryckeri som uppfyller en lista med fastställda miljökrav och som har erhållit en Svanen-licens för produktion av trycksaker.

Kraven omfattar i första hand tryckprocessen, inklusive energiförbrukningen, samt papperet och kemikalierna som tryckeriet använder. Svanen strävar också mot att gynna en produktionsprocess som underlättar återvinningen av trycksaker.

Nästa kriterieuppdatering gällande Tryckerier kommer 2017 eller 2018. De nuvarande kriterierna, Svanen 5, har gällt i ett par år redan, men för att undvika ett ”glapp” så förlängdes det tidigare kriteriet 4 fram till sista oktober 2014. Mindre justeringar sker hela tiden – fastställda krav får inte skärpas, men det går att minska kravnivån.

Tryckeriernas tryckprocess certifieras av Svanen, i dagsläget finns ca 90 svanen-certifierade tryckerier. Kriterier för Svanen 5 innefattar bl. a. LCC, kemikalier, energi- och vattenförbrukning, vilken typ av papper som används och hur mycket spill det blir (skärspill, anpassa efter ark, och kassation) mm.

7.1.3 Svanen-märkt produkt och papper

Svanen-certifiering kräver att tryckerierna använder en viss kvot av miljömärkt papper. Tryckerierna kan använda en mix av olika slags papperssorter som viktas olika: Svanen-märkt (viktas med 1), svanen-kontrollerat papper (viktas med 0,8) respektive EU-Ecolabel (viktas med 0,7).

Svanen kontrollerar papper som ska Svanen-märkas. De ser då till pappersbrukets produktion, fiber, energi, kemikalier m.m. Pappersbruken söker egen licens för sitt papper.

7.1.4 Motsvarigheter

Den närmsta motsvarigheten till Svanen är EU-Ecolabel (EU-blomman). EU-blomman används i övriga EU, utanför Norden. Kriterierna för EU-blomman baseras på Svanen 4 och den har därför en lägre kravnivå än Svanen 5. Den nuvarande märkningen för trycksaker är giltig t.o.m. 2015-08-16, men för närvarande förs ett arbete för att förlänga denna giltighet t.o.m. 2018-12-31.

Det går att EU-blommanmärka både papper och trycksaker.

8 Andra upphandlingar inom området

Under 2014 och 2015 (fram t.o.m. 2015-03-03) har fyra statliga myndigheter²⁵ genomfört egna upphandlingar inom ramavtalsområdet. Upphandlingarna har genomförts som öppet förfarande. Samtliga kostnader ska inkluderas i priset²⁶. Avtalstiderna uppgår till två år, med möjlighet att förlänga avtalen i ytterligare två år. Referensuppdrag med liknande uppdrag ska lämnas i förekommande fall. Myndigheterna har i regel ställt krav på kvalitets- och miljösäkringssystem. Utvärderingsprincipen ekonomiskt mest fördelaktiga har använts i samtliga upphandlingar. Gemensamt för samtliga nedan

²⁵ Domstolsverket, Linköpings universitet, Svenska institutet och Nationalmuseum.

²⁶ Domstolsverket exkluderar dock explicit fraktkostnader. Distribution ska ske genom statlig ramavtalsleverantör antagen inom frakt och transporter.

redovisade upphandlingar är vidare att anbudsprover/prover har utvärderats/kontrollerats i samband med anbudsgivning.

Tre av rubricerade upphandlingar har avropsformen förnyad konkurrensutsättning. Två av myndigheterna har utvärderingsmodellen ekonomiskt mest fördelaktiga²⁷ och en har lägst pris.

Två myndigheter, med begränsat antal leveransadresser, har leveransvillkor fritt. En myndighet har DDP (delivered duty paid) Incoterms 2010. För den fjärde myndigheten ska distribution ske av statlig ramavtalsleverantör inom frakt och transporter.

Domstolsverket

Myndigheten har genomfört en upphandling för att få en ramavtalsleverantör för samtliga avropsberättigade myndigheter. Upphandlingen genomfördes som öppet förfarande. I uppdraget ingår att tillhandahålla tryckeritjänster och enklare grafisk formgivning för Sveriges Domstolar samt att beställa frakt och transport av beställda produkter från statlig ramavtalsleverantör.

Anbud ska lämnas på hela upphandlingen. Samtliga kostnader ska ingå i priset (förutom frakt).

Miljökrav har ställts enligt MSR:s miljökrav för trycksaker.

Utvärdering har skett enligt utvärderingskriteriet ekonomiskt mest fördelaktiga: pris och kvalitet (genom bedömning av arbetsprover av provtryck och grafisk formgivning). Om något av anbudsproven har fått bedömningen ”Ej godkänt” diskvalificeras anbudet.

Ramavtalet gäller fr.o.m. 2015-02-01 t.o.m. 2017-01-31. Vid avtalsperiodens utgång upphör avtalet att gälla utan föregående uppsägning. Domstolsverket har rätt att, med oförändrade villkor, förlänga avtalstiden med 1 + 1 år, dock längst t.o.m. 2019-01-31.

Domstolsverket kan kalla till två avstämningsmöten per år.

Linköpings universitet

Myndighetens upphandling genomfördes som öppet förfarande. Den innefattar böcker (mjuk- och hårband), broschyrer (inklusive magasin), foldrar, statligt tryck,

²⁷ Se nedan beträffande respektive myndighets utvärderingskriterier.

informations-, display- och presentationsmaterial, rapporter, kataloger, variabeltryck , vepor och flaggor.

Upphandlingen består av nedanstående tre delar:

1. Arkoffset
2. Rulloffset
3. Storformat

För del 1 antogs maximalt fem leverantörer. För del 2 och 3 antogs maximalt tre leverantörer.

Krav har ställts på tryckkvalitet enligt ISO 12647 eller likvärdigt, kvalitetssystem (ISO-certifiering eller i form av eget väl dokumenterat kvalitetssystem) och miljösäkringssystem. Vad gäller miljökrav har myndigheten ställt krav på blekmetod och på kemikalier.

I upphandlingen har ställts krav på att anbudsgivaren ska lämna minst två referenser av uppdrag med liknande karaktär som föremålet för upphandlingen. Det har vidare ställts krav på att anbudsgivaren ska ha tillräckliga resurser, god kompetens och god erfarenhet att utföra de tjänster som denna upphandling avser. Som bevis för att detta krav uppfylldes skulle anbudsgivaren bifoga en kortfattad beskrivning av det anbudsgivande företaget:

- Organisationsstruktur, säte och geografisk spridning.
- Lagerplatser, logistik- och distributionskanaler.
- Personalstyrka och kompetens.
- Den interna hanteringen av orderkedja (från avrop till leverans) inklusive uppföljning.

Vidare skulle de produktionsställen/tryckerier som avsågs användas inom avtalet redovisas i anbudet.

För att möjliggöra prövning av att kvalitetskraven är uppfyllda ska anbudsgivaren sända in anbudsprover. Dessa har bedömts utifrån:

- Tryckkvalitet i enlighet med ISO 12647.
- Papperskvalitet.
- Färgåtergivning.

- Skärpa på bilder och illustrationer.
- Kvalitet på efterbehandling i förekommande fall.

Upphandlingen utvärderades enligt utvärderingskriteriet ekonomiskt mest fördelaktiga. Utvärderingskriterier var:

- Pris²⁸ (35-45 %)
- Service och flexibilitet²⁹ (25-35 %)
- Leveranstid³⁰ (25-35 %).

Om anbudsgivare vid utvärdering fick samma poäng har anbud prioriterats avseende:

1. Service och flexibilitet
2. Bäst poäng på pris.

Avropsordning på ramavtalet är förnyad konkurrensutsättning med utvärderingskriteriet lägst pris.

Provtryck ska kunna lämnas kostnadsfritt.

Leverans ska ske fritt Linköpings universitet, godsmottagningen på respektive campus, inklusive emballage och transportförsäkring.

Avtalstiden är två år, med rätt att förlänga avtalet i ett år respektive ett år.

Nationalmuseum

Upphandlingen genomfördes som ett öppet förfarande. Syftet med upphandlingen var att säkerställa myndighetens behov av tryckeritjänster för konstbokstryck (ca 5 konstböcker per år). Myndigheten avropar årligen för ca 1 miljon SEK.

Tryckeriet ska kunna erbjuda skräddarsydda tjänster, bred kompetens inom hela produktionskedjan, flexibilitet, kreativitet, högteknologisk maskinpark och

²⁸ I Pris inbegrips även myndighetens kostnad för att närvara vid produktionen för två stora produktioner.

²⁹ Här innefattas bl.a. budservice vid brådskande produktion, beredskap göra omDispositioner i produktionen och läsa uppkomna akuta problem m.m.

³⁰ Bedöms per produkt i två steg: dels från överlämnat original till första korrektur, dels från godkänt korrektur till leverans.

leveranssäkerhet. Samarbetet ska garantera kvalitetssäkring, tidsbesparing och kostnadseffektivisering. Tryckeriet ska även erbjuda goda resurser att med kort varsel möta behov av tilltryck.

Avtalstiden är två år, med rätt att förlänga avtalet med maximalt två år.

Myndigheten avsåg att teckna ramavtal med tre leverantörer. Avropsordning är förnyad konkurrensutsättning.

Anbudsgivaren skulle lämna två referensuppdrag som innefattar tryckeritjänster avseende konstböcker eller motsvarande.

I upphandlingen ställdes krav på att leverantören ska ha kvalitets- och miljösäkringsrutiner.

Utvärdering har skett enligt ekonomiskt mest fördelaktiga:

1. Pris
2. Kvalitet (anbudsprov avseende två konstbokstryckningar)

Kvalitet har bedömts utifrån kvalitet, bindning och kreativitet, vilket gett ett mervärde i form av ett prisavdrag vid utvärderingen. Om två anbud fick samma utvärderingspris skulle det anbud med störst andel av tillgängliga poäng för mervärde antas.

Allmänna leveransvillkor för grafiska prestationer (ALG 10) gäller där annat inte angivits i ramavtalet.

Vid förnyad konkurrensutsättning kan myndigheten tillämpa en eller flera av nedanstående kriterier/underkriterium:

- Pris
- Kvalitet
 - Tryckets kvalitet
 - Bindning
 - Kreativitet

Viktningen mellan kriterierna och andra förutsättningar för avropet kommer att meddelas i samband med avropet.

Priser för typuppdrag ska vara vägledande för liknande typer av uppdrag. Alla emballage ingår i priset. Pallar ska vara EUR-pallar av minst B-kvalitet.

Leveransvillkor: DDP (delivered duty paid) enligt Incoterms 2010.

Svenska institutet

Svenska institutet genomförde upphandlingen enligt öppet förfarande. Uppskattad tryckkostnad är ca 2 miljoner SEK/år. Myndigheten har avsett att teckna ramavtal med minst tre (3) leverantörer. Avropen från ramavtal kommer normalt att ske genom förnyad konkurrensutsättning mellan de anbudsgivare som ingått ramavtal med SI. Avtalsperioden är fr.o.m. avtalstecknande och tjugofyra (24) månader, med möjlighet till förlängning vid högst två (2) tillfällen om tolv (12) månader i taget dvs. som längst fyra (4) år.

I upphandlingen har det ställts krav på att anbudsgivaren ska vara certifierad enligt den grafiska produktstandarden ISO 12647, 2013 med komplement enligt den svenska modellen Certifierad Grafisk Produktion (CGP) eller likvärdig modell. Vidare att anbudsgivaren ska verka för ett miljöanpassat synsätt och agerande vid tjänstens utförande (gärna att uppdrag utförs med utgångspunkt från SI:s miljöpolicy eller likvärdigt).

Utvärdering har skett enligt ekonomiskt mest fördelaktiga och nedanstående kriterier:

1. Kvalitet: Viktning 60-70 %
2. Pris: Viktning 30-40 %

Beträffande kriteriet "Kvalitet" bedömdes huruvida krav på att trycksaker bör ha god kvalitet, respektive prepress/tryck bör ha mycket god kvalitet, var uppfyllt i en skala 1-5. Krav beträffande trycksakers kvalitet bedömdes genom referensexemplar av jury bestående av olika expertkompetenser. Krav beträffande prepress/tryck bedömdes i samarbete med en expertjury av yrkesverksamma personer från grafiska branschen.

Branschavtalet ALG 10 gäller med vissa tillägg.

Leverans ska ske fritt till SIs lager i Enskede och packas i kartonger om högst ca 20 kg med uppgift om innehåll och antal ex utanpå kartongen. Godset ska packas på EUR-pall med ISPN 15-märkning

9 Elektroniska anbud

Statens inköpscentral använder sig av elektronisk upphandling och systemet TendSign för hantering av alla upphandlingar, ansökan, förfrågningsunderlag, anbud och avtal. En eventuellt kommande upphandling inom ramavtalsområdet kommer att genomföras i TendSign. Avtal kommer att signeras elektroniskt.

10 Säkerhet

Verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen (1996:627) ska ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Ansvaret för säkerhetsskyddet ligger hos den som är verksamhetsansvarig. När det i utförandet av en tjänst förekommer uppgifter som med hänsyn till rikets säkerhet omfattas av sekretess (hemliga uppgifter) har staten, kommunerna och landstingen ansvaret för att det finns ett fullgott säkerhetsskydd hos leverantören.

För att tillgodose kravet på säkerhetsskydd när sådan verksamhet utförs på uppdrag av en myndighet, ska den uppdragsgivande myndigheten träffa ett skriftligt avtal – säkerhetsskyddsavtal – med ramavtalsleverantören om det säkerhetsskydd som behövs i det enskilda fallet. Vid de ramavtal där behov av säkerhetsavtal föreligger bör en sådan möjlighet anges i ramavtalet.

Det kan finnas myndigheter som skulle behöva specificera sådana krav på säkerhetsskydd vid avrop. Det kan därför vara lämpligt att ha med möjligheten med säkerhetsskyddade avtal i de allmänna villkoren för de myndigheter som anser sig ha ett sådant behov.

11 E-beställningar

En viktig förutsättning för de standardprodukter som förstudien omfattar, är att dessa enkelt kan avropas. Ett sätt att möjliggöra enkla avrop är via någon form av webb-shop som ramavtalsleverantören tillhandahåller. Denna webb-shop måste kunna samverka med kundernas e-handelssystem.

12 Rekommendation

Projektgruppen föreslår att en ny upphandling genomförs då ramavtalet omsätter 69 342 892 kr för år 2014 (Q1-3) och det är många myndigheter som avropar från ramavtalet.

Nedan framgår ett urval av förslag och förbättringsområden som framkommit i förstudien, samt frågor som behöver utredas ytterligare i senare projekt.

- Utred möjlighet att verka för att minska/täcka administrativ kostnad för myndighet och leverantörer vad gäller enskilda avrop.
- Utred upphandlingens omfattning³¹ och avropsform/er³².
- Utred om krav på säkerhet behöver förtydligas³³.
- Utred möjlighet för avropande myndighet att i leveransavtal specificera vilka ytterligare uppgifter som faktura ska innehålla.
- Tydliggör vilka former av samarbete och service (t ex tryckansvarig) som ingår i åtagandet som ramavtalsleverantör.
- Utred sanktionsmöjligheter vad gäller underlåtelse att lämna avropssvar, kvalitetsbrister (karantän) m.m.
- Utred möjlighet att förlänga delar av leveransavtal.
- Specificera tydligare vilka uppgifter som ska framgå av den statistik³⁴ som ska inges inför ny upphandling och inom vilken tidsrymd den ska inges.
- Utred prisjusteringsklausul.
- Minska det administrativa arbetet för avropande myndigheter genom att förenkla för myndigheter att göra avrop (t.ex. genom att förenkla vägledning, tydliggöra

31 Bedöm huruvida större produktion av t ex tidningar (djuptyck) ska ingå i upphandlingen eller inte. Utred huruvida även försäljning ska kunna inkluderas. Utred om grafiska konsulttjänster behöver förtydligas (t ex vad gäller support till doktorander). Förtydliga att även följande produkter kan efterfrågas inom ramavtalet: E-magasin (att bläddra i, med bläddringsfunktion), E-böcker (med möjlighet att välja typsnitt, läsbarhet, bakgrunder), ifyllningsbara PDF: er mm.

32 Avropande myndigheter har lyft fram svårighet att teckna ett/flera leveransavtal som omfattar hela behovet. Enstaka avrop upplevs som tidskrävande och omständigt. Exempel på hur administrationskostnad kan minska är t ex komboavtal (med rangordning upp till visst belopp och därutöver avrop enligt förnyad konkurrensutsättning), möjlighet att teckna leveransavtal med rabatt på övriga produkter/tjänster mm.

33 T ex vad gäller krav på säkerhet/kryptering vad gäller webportal, på sekretess för varor/tjänster (leverans av original, förvaring och distribution) samt på att anställda skriver under sekretessförbindelse vid hantering av känsligt material.

34 T ex vad gäller delar, stora avropande myndigheter m m.

avropsblankett³⁵ och upprätta en checklista över kvalitetskrav som bör framgå av avropet för att få jämförbara avrop).

- Informera om ramavtal genom minimässa, utbildningar/seminarier eller liknande i samband med avtalsstart.
- Lyft fram möjlighet att teckna leveransavtal (med standard webshop och print on demand) samt att Statens inköpscentral stödjer avropande myndigheter i frågor som rör ramavtalsområdet.
- Håll årliga uppföljningsmöten/partsträffar med ramavtalsleverantörer under ramavtalsperioden beträffande t.ex. kvalitet, samarbete, underleverantörer, återkoppling avseende omsättningsstatistik m.m.
- Förtydliga förhållandet mellan ALG10 och Ramavtal med Allmänna Villkor angående överupplagor. För att leverantör ska få trycka överupplagor måste detta ha avtalats med avropande myndigheten.

³⁵ Tydliggör avropsblankett vad gäller t. ex vad gäller lager, distribution, och i förekommande fall försäljning, provtryck, pappersvikt, val av visst slags papper, angivande av tryckeriets namn, tryckort och tryckår för sådana produkter som framställs/mångfaldigas och ges ut i Sverige (med undantag av s k bild- och tillfällighetstryck, enklare reklamlblad m. m. – se Tryckfrihetsförordningen 4 kap 2-3§§), ställa krav på kvalitet för digitaltryck, möjlighet att välja offset, digitaltryck och/eller att leverantören kan välja utifrån vad som blir mest kostnadseffektivt m.m.

13 Källförteckning

13.1 Möten med myndigheter

- Arbetsförmedlingen
- Barnombudsmannen
- Första AP-fonden
- Länsstyrelsen Värmland
- Universitets- och högskolerådet
- Valmyndigheten
- VINNOVA
- Regeringskansliet
- SCB
- Södertörns Högskola

Synpunkter har även kommit projektgruppen tillhanda från följande myndigheter:

- Blekinge Tekniska Högskola
- Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

13.2 Möten med leverantörer, Branschorganisationen och Svanen

- AJ E-Print AB
- arifiQ Development
- Arkitektkopia Aktieföretag
- DanagårdLiTHO AB
- Edita Bobergs AB
- Elanders Sverige AB
- Grafiska företagens förbund

- Ineko AB
- Lenanders Grafiska AB
- Svanen
- Taberg Media Group AB
- Wikströms Tryckeri Aktiebolag
- Åtta.45 Tryckeri AB

13.3 Enkätutskick till myndigheter

Enkätundersökning via Questback³⁶

13.4 Referenslitteratur och andra källor

- ”Hur går det för infomediaföretagen?”, Halvårsstatistik juni 2013, grafiska företagens förbund

14 Bilaga

- Bilaga Enkätundersökning

³⁶ Se Bilaga Enkätundersökning